Cena egz. 20 groszy. Nakład 38000 egzemplarzy. Dziś 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5 6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje w Bydgoszczy ul. Dworcowa 2 - w Toruniu ul. Mostowa 17 w Grudziądzu ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie. Pod opaską w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 56. | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 8 marca 1928 r. | Rok XXII.

Przy wyborach do Senatu

listy nr. 38 i 43 idą razem i tworzą jedną listę nr. 25.

Razem otrzymały obie listy w okręgu bydgoskim 15811 + 12905 = 28716 głosów, to znaczy 805 więcej niż lista nr. 24, a 963 głosy więcej niż lista nr. 7.

Ze względu na niebezpieczeństwo niemieckie i socjalistyczne należałoby więc poprzeć gremjalnie listę najsilniejszą, to jest . . . . nr. **25**

Wyborcy! Baczność!

Pewne grupy polityczne starają się w okręgu bydgoskim powiększyć zamęt, rozsiewając wiadomości, że w okręgu bydgoskim należałoby wobec wyniku niedzielnego dla utrącenia Niemców głosować na jedną tylko listę.

Wobec tego stwierdzamy, że przy wyborach do Senatu niema okręgu bydgoskiego, jest tylko jeden okręg na całe województwo Poznańskie.

Głosy tu oddane idą do Poznania, gdzie po stwierdzeniu wyniku głosowania, rozdziela się mandaty senatorskie.

W dniu 11 marca głosujemy więc w **całem województwie Poznańskiem** na listę nr. **25.**

Przyszłe oblicze Sejmu.

Na podstawie danych o wynikach wyborów z wszystkich 64 okręgów i przypuszczalnego rozdziału mandatów z list państwowych, ugrupowanie stronnictw w nowym Sejmie, po rozdzieleniu 12 list lokalnych między odpowiednie grupy, przedstawiać się będzie jak następuje:

Listy nr. 24, 25 i 7 — 82 posłów.
Obóz rządowy — 135 posłów.
Lewica (nr. 2, 3, 10, 12, 14) — 129.
Mniejszości — 90 posłów.
Komuniści — 5 posłów.

Lewica zatem, mniejszości i komuniści — nawet nie licząc radykałów z obozu rządowego — rozporządzać będą 225 głosami, tj. o 3 ponad połowę.

Większość potrzebna do zmiany konstytucji wynosi 3/5 tj. 267 posłów, czyli o 42 ponad mandaty lewicy, mniejszości i komunistów. Zmiany radykalne będą więc możliwe, o ile znajdą poparcie 42 jeszcze posłów z obozu rządowego lub ze strony NPR. Z drugiej strony jednak przeciwwagą mogą być Niemcy i Żydzi.

Walka zatem zapowiada się... „interesująco“...

Dodać należy jeszcze, że **z list rządowych** wejdzie do Sejmu również **pewna ilość posłów mniejszości narodowych** tak, że ogólna ilość posłów mniejszościowych, podana w naszem zestawieniu dozna jeszcze pewnego **powiększenia.**

* * *

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) Dzisiejsza „Rzeczpospolita“ zwraca uwagę, że największym klubem poselskim w Sejmie będzie prawdopodobnie PPS. **Sanacja rozbije się niewątpliwie na kilka grup.** Wczoraj wieczorem konserwatyści, mający około 20 mandatów, postanowili utworzyć **odrębny klub,** rezerwując sobie miejsce **na skrajnej prawicy. Większości bezwzględnej niema żadna grupa.**

Jako kandydatów na marszałka Sejmu wymienia się Marka, profesora Makowskiego i profesora Kochanowskiego.

Warszawa, 7. 3. (AW.) Według istniejących projektów grupa prorządowa w Sejmie, składająca się z 132 posłów, nie podzieli się na frakcje według istniejących ugrupowań partyjnych, tzn. P. Pracy, Zw. N. Rzp., NPR-lew. konserwatystów itd. Grupa rządowa podzieliłaby się jedynie według reprezentacyj miejskich i wiejskich. Przewodniczącym grupy wiejskiej zostałby Bojko, miejskiej poseł J. Rogowicz. Ostateczne decyzje w tej sprawie zapadną w dniach najbliższych.

„Robotnik“ rzuca gromy na sanację.

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) Dzisiejszy „Robotnik“ zamieszcza **gwałtowny artykuł wstępny posła Niedziałkowskiego przeciw sanacji.** Liczba mandatów przez nią zdobytych jest wynikiem działalności wojewodów, starostów, wójtów, policji, **olbrzymiego nacisku i rozsypywania pieniędzy!** Sanacja pogłębia triumfem swoim napięcie zagadnień narodowościowych na kresach i pozostawiła po sobie morze nienawiści, gniewu, żalu. Zamiast dąć w fanfary zwycięskie, niech posłucha, co mówią robotnicy, chłopi, nauczyciele szkół ludowych, wprowadzeni przymusowo do „paki“ lub przewożeni ze środka państwa do dziur krańców Rzeczypospolitej. Koszt sukcesu jest tysiąc razy większy niż osiągnięty rezultat.

Przerażająca wymowa cyfr.

W r. 1919 **Polska Partja Socjalistyczna** osiągnęła w całym kraju ponad 400 000 głosów; w r. 1922 — około 906 000 w niedzielę ubiegłą głosy oddane na PPS w całym kraju przekroczyły liczbę

1 411 000.

Mimo to spotkała PPS porażka w Warszawie spotkało ją też niepowodzenie w Zagłębiu Dąbrowskiem.

Istnieje za to niewątpliwy **wzrost nastrojów komunistycznych i komunizujących.** Listy „trzynastki“, „czumowców“ i „drobnerowców“ (nie licząc radykałów chłopskich i komunistów ukraińskich tzw. selrobów) dosięgły

500 000 głosów,

co stanowi znaczny „postęp“ w porównaniu ze 121 000 z r. 1922.

18 dziennikarzy w Sejmie.

Warszawa, 7. 3. (AW). W nowowybranym sejmie, niezmiernie licznie reprezentowany będzie świat dziennikarski. Z dziennikarzy wejdą do sejmu: Berezowski, J Petrycki, Stroński z Bloku Kat. Nar L. Tomaszkiewicz (Głos Prawdy), Gwiżdż, Pochmarski, Mackiewicz, Wołoszynowski, Piasecki, Dąbrowski Marjan, i ewtl red. Walewski z B. B. Kulerski z Bloku Kat. Ludowego, Róg z „Wyzwolenia“, oraz Niedziałkowski, Dubois i Kaczanowski z PPS., Pankratz z listy 18.

Praga, 6. 3. (Pat.) Prasa tutejsza, omawiając wyniki wyborów w Polsce, podkreśla poważny sukces bloku współpracy z rządem i wyraża przekonanie, że rezultaty wyborów ułatwią utworzenie w Polsce stałej większości.

Czemu żydzi przy wyborach dostali w skórę?

Warszawa, 7. 3. (AW). Przywódca Bloku Mniejszości pos. Grünbaum oświadczył wczoraj wobec przedstawicieli prasy, iż dziwi go liczba głosów, otrzymanych na kresach przez jedynkę. Mała ilość mandatów Bloku Mniejszosci tłumaczy się częściowo unieważnieniem listy nr. 18 w okręgach, gdzie sukces jej był zapewniony. (Kowel i Lida). W okręgach mięszanych z mniejszością żydowską i niemiecką Blok Mniejszości utrzymał swój stan posiadania, dzięki nadzwyczajnej frekwencji wyborczej Niemców, dochodzącej do 100%, natomiast frekwencja wyborcza żydów nie przekraczała 90%. W dalszym ciągu poseł Grünbaum stwierdził klęską żydowskiej Aghudy.

Niemcy a wybory w Polsce.

Wybory do Sejmu i Senatu w Polsce obudziły większe zainteresowanie w Niemczech niż w jakiemkolwiek innem państwie.

Berlin chciałby odświeżyć metody Starego Fryca, który pod pozorem opieki nad innowiercami wtrącał się do wewnętrznych spraw państwa polskiego. Idąc drogą tych wskazań w 1922 r. Niemcy podczas ówczesnych wyborów skleili blok wyborczy mniejszości narodowych, który uzyskał wówczas 15,9 proc. głosów oddanych, a 55 mandatów w okręgach i 11 z listy państwowej, czyli razem 66 posłów. Poza blokiem mniejszości narodowych uzyskały jeszcze mandaty pewne ugrupowania żydowskie, tak, że razem zasiadało 88 posłów, nie zaliczających się do narodowości polskiej.

Taki układ sił przedstawiała prasa berlińska i niemiecka wogóle jako niesprawiedliwy, kłamiąc — w celu osłabienia powagi państwa polskiego zagranicą, jakoby do 40 proc. mieszkańców Polski było narodowości niepolskiej.

Niemcy wytężyli więc siły, aby i teraz wznowić blok mniejszości narodowych. Pisali, że zyskają około 100 mandatów, a korespondent warszawski „Voss. Ztg.“ p. Imanuel Birnbaum miał czelność informować swój dziennik, że blok mniejszości liczy **na głosy Kaszubów.** Potwierdza to poniekąd doniesienie, że Niemcy będą płacili za głosy i że szczególną agitację wytężyli w kaszubskim okręgu.

Potwornej i haniebnej propagandzie p. Birnbauma zaprzeczył wynik głosowania, wykazując, że przyrost głosów niemieckich nie jest anormalny. Mandat uzyskali tam Niemcy tylko dzięki rozbiciu list polskich. W żadnym okręgu poznańsko-pomorskim nie dało się stwierdzić, aby złoto berlińskie pomnożyło nieproporcjonalnie ilość głosów niemieckich.

Mimo wszystko, gdyby p. Birnbaum był korespondentem rzymskim lub moskiewskim pism berlińskich i pozwolił sobie na podobne oszczerstwo, zostałby pozbawiony prawa gościnności.

Aby blok mniejszości bezkarnie mógł hulać podczas wyborów, prasa niemiecka od tygodni pisała, że władze polskie stosują straszliwy teror wobec mniejszości. Mussolini byłby powiedział:

— **„Aby było prawdą to, co kłamiecie, dam wam odczuć ucisk!“**

W Polsce inaczej. W Bvdgoszczy niemiecka młodzież gimnazjalna w kolorowych czapkach na głównej ulicv Gdańskiej rozdawała kartki, nosząc na piersiach plakaty wyborcze.

Tymczasem opinja polska potępiła wciąganie nawet akademików do polityki przez endecję. Nacjonalizm niemiecki natomiast używał sobie w Polsce.

Teraz po wyborach plugawa „Voss. Ztg." z jednej strony donosi o rzekomym terorze, a z drugiej wyolbrzymia sukces Niemców w b. zaborze pruskim.

Mussolini zabroniłby kolportażu takiej gadzinowej prasy niemieckiej we Włoszech, a u nas w Polsce bezkarnie rozchodzi się taka wstrętna makulatura.

„Berliner Tageblatt" tym razem wviątkowo liczy się więcej z prawdą oraz z inteligencją swych czytelników i mówi o terorze na kresach wschodnich, co trudno skontrolować, przyznaje jednak, że teroru nie było wobec Niemców.

Nie podają Niemcy, że **blok mniejszości stracił,** bo w 1922 r. miał 66 mandatów, a teraz 56. Liczba posłów niepolskich (Ukraińców, żydów) nie odpowiada również nadziejom Berlina, tak że w Sejmie obecnym będzie **mniej posłów mniejszości narodowych,** niż w poprzednim.

Nadewszystko ważne jest, że blok mniejszości zmalał. Pokazało się, że przy umiejętnej taktyce wywrotowe pomysły Berlina można unicestwić.

Rozbicie list polskich i wadliwa ordynacja umożliwiły Niemcom zdobycie kilku mandatów. Gdyby zwolennicy współpracy z rządem nie byli rozdzielili się na 2 listy 21 i 30 — nie byłoby powodzenia Niemców. W okręgu bydgoskim rozbicie 25-tki na 38 i 43 również spowodowało utratę mandatu polskiego. Tę prawdę trzeba sobie powiedzieć, aby zagranica fałszywych nie wyciągnęła wniosków i nie przesadzała siły Niemców w Bydgoszczy.

Ogólnie można powiedzieć, że wybory zawiodły nadzieje Niemców, którzy liczyli na zupełne rozbicie społeczeństwa polskiego i począwszy od pacyfisty Quiddego a skończywszy na Ludendorffie zabierali się do rozbioru Polski.

A. P. B.

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 7. 3. (AW.) W dniu dzisiejszym po półtora-tygodniowym pobycie w Warszawie, poseł polski przy rządzie sowieckim Patek wyjeżdża do Moskwy.

Warszawa, 7. 3. (tel. wł.) W najbliższym czasie ma być w Warszawie utworzone stałe poselstwo perskie.

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) Dziś przybywa do Warszawy profesor uniwersytetu heidelberskiego Helpach, aby wygłosić odczyty o powstaniu charakteru narodowego.

Głupcy.

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) Literaci litewscy nie przyjęli zaproszenia warszawskiego Penklubu, aby przyjechali do Warszawy w gościnę.

Nowy Sejm w nowym gmachu.

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) W gmachu sejmowym czyni się gorączkowe przygotowania do otwarcia kadencji. Posiedzenia odbywać się będą w nowej sali amfiteatralnej, aczkolwiek zajdzie jeszcze potrzeba dokonnia w niej robót końcowych.

Warszawa-powiat zdobyła tylko dwie jedynki.

Warszawa, 7. 3. (AW.) Szczegółowe obliczenia wyniku wyborów w okręgu nr. 2 Warszawa powiat, dały dla listy nr. 1 51 064 gł. (2 mandaty), a nie 3 mandaty, jak poprzednio podano. PPS uzyskała 17 943 (1 mandat), Wyzwolenie 23 014 (1 mandat) oraz Blok Mniejszości Narodowych 24 150 (1 mandat).

(z) **Warszawa, 7. 3. (tel. wł.)** Na zasadzie porozumienia się pomiędzy Blokiem Katolicko-Narodowym a Polskiem Stronnictwem Chrześcijańskiej Demokracji ustalono wspólną listę kandydatów do Senatu w okręgu warszawskim. Wspólna ta lista otrzyma nr. 24.

Gdańsk wciągnięty w orbitę polsko-niemieckich rokowań.

Warszawa, 7. 3. (tel wł.) W gdańskich kołach gospodarczych wielkie zainteresowanie wzbudziła wiadomość, że szef polskiej delegacji do rokowań handlowych z Niemcami Twardowski przyjeżdża jutro do Gdańska. Koła kupieckie mniemają, że podróż ministra Twardowskiego pozostaje w łączności z postulatami gdańskich sfer gospodarczych w sprawie traktatu handlowego polsko-niemieckiego.

Katastrofa autobusowa pod Warszawą.

(z) **Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.)** Wczoraj popołudniu zdarzyła się pod Raszynem katastrofa samochodowa. Mianowicie podczas wymijania się dwóch autobusów, zdążających z Grójca do Warszawy, jeden zaczepił o drugi. Autobus prowadzony przez szofera Fiołkę wywrócił się do góry kołami. Wszyscy pasażerowie w liczbie 18 przygnieceni zostali samochodem, 12 odniosło ciężkie rany. Autobus został całkowicie rozbity.

Ostateczne urzędowe stwierdzenie głosów w okręgu bydgoskim.

(z) **Bydgoszcz, 7. 3.** Ostateczne, oficjalne i sprawdzone wyniki wyborów w okręgu 32 Bydgoszcz są następujące:

Uprawnionych do głosowania było 225.710. Oddano głosów 198.425, w tem ważnych głosów 197.112 nieważnych 1313. Rozdzielnik — 17663.

Głosów otrzymały:

Lista nr. 2 — 36.452 głosów.
Lista 3 — 855 głosów.
Lista 7 — 27.724 głosów.
Lista 10 — 1793 głosów.
Lista 18 — 35.327 głosów.
Lista 21 — 13.644 głosów.
Lista 24 — 27.911 głosów.
Lista 30 — 15.427 głosów.
Lista 34 — 7.636 głosów.
Lista 38 — 12.905 głosów.
Lista 40 — 950 głosów.
Lista 41 — 647 głosów.
Lista 43 — 15.811 głosów.

Dalsze wyniki wyborów.

KCYNIA.

PPS 342, NPR 326, Str. Chłopskie 24 Niemcy 184, lista 21 — 201, endecja 531, Unja 104, Letke 8, Cichy 1, chadecja 136 głosów.

OBORNIKI MIASTO.

P. P. S. 588, N. P. R. 16, Niemcy 216, lista 21 — 155, lista 24 — 881, Ch. D. i Piast 74, Unja 172 głosów.

OBORNIKI POWIAT.

PPS. 201, NPR. 2390, Niemcy 4660, lista nr. 21 — 2431, lista nr. 24 — 4252, Ch. D. i Piast 5209, Unja 1363 głosów.

Powtórne uchylenie konfiskaty „Dziennika Bydgoskiego" przez Sąd Okręgowy.

Otrzymaliśmy nast. uchwałę Sądu Okręgowego w Bydgoszczy:

W sprawie karnej przeciwko „Dziennikowi Bydgoskiemu" o konfiskatę nakładu czasopisma „Dziennik Bydgoski" nr. 47, z dnia 26 lutego 1928 postanowiła I. Izba Karna Sądu Okręgowego w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnem odbytem w dniu 29 lutego 1928 uchylić zajęcie powyższego czasopisma, gdyż treść inkryminowanego ustępu nie zawiera cech przestępstwa.

Uzasadnienie.

Karykaturę, z powodu której nastąpiło zajęcie, można rozumieć jedynie w ten sposób, że kierownik rządu marszałek Piłsudski w obecnym okresie przedwyborczym wygrywa czynniki żydowskie dla celów polityki rządowej, okazuje się tak **doskonałym „graczem", że przez swoje** (sanacyjne) **wpływy potrafił skłonić nawet stojące zwykle w opozycji do rządu czynniki żydowskie do tego, iż „tańczą w takt muzyki", tj. iż popierają listę wyborczą, oświadczającą się za współpracą z rządem.**

W opublikowaniu tych twierdzeń nie mieszczą się znamiona przestępstwa z art. 1 Rozp. Prezydenta R. P. z 19 maja 1927. Dz. U. nr. 45 poz. 399 — gdyż nie są to „nieprawdziwe wiadomości", nie mogą one wyrządzić szkody państwu ani wywołać niepokoju publicznego, nie zawierają one również znamion żadnego innego czynu karygodnego.

Forma karykatury nie jest znieważająca, wyraz „cymbalistów" użyty jest w znaczeniu Mickiewiczowego cymbalisty (Jankiela z Pana Tadeusza), a więc w znaczeniu dodatnim, a sama okoliczność, iż kierownika rządu przedstawia się w karykaturze — również nie wyczerpuje znamion zniewagi, albowiem jest to ogólnie przyjętym, że wysoko postawione osoby przedstawia się w karykaturze politycznej i nie może to być uważane za objaw lekceważenia danej urzędowej osoby.

Bydgoszcz, dnia 29 lutego 1928 r.

I. Izba Karna Sądu Okręgowego.

(—) Siebauer. (—) Szurlewicz.

Młodzież akademicka demonstruje przeciw wyborowi dwóch sjonistów we Lwowie.

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) Młodzież uniwersytecka we Lwowie proklamowała wczoraj jednodniowy strajk na wyższych uczelniach jako protest przeciw wyborom, które dały we Lwowie dwa mandaty sjonistom. W godzinach południowych ruszył pochód ku gmachowi wojewódzkiemu. Silny kordon zagrodził drogę demonstrantom. Dzięki pośrednictwu rektora ks. Gerstmana przepuszczono młodzież. Wznosiła ona okrzyki na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej. Jedna część demonstrantów udała się następnie do dzielnicy żydowskiej, gdzie przyszło do mniejszych wybryków. Policja konna wykonała szarżę i rozproszyła manifestantów. Przodownik prowadzący oddział ugodzony został laską, poczem spadł z konia i silnie potłukł się. Wieczorem powtórzyły się awantury. Do młodzieży przyłączyły się szumowiny i komuniści. Dzięki energicznej postawie władz przywrócono zupełny spokój około 10-tej w nocy. **Aresztowano 200 osób,** wtem 19 akademików i 14 uczniów szkół średnich.

Waldemaras boi się pokazać w Genewie.

Warszawa, 7. 3. (Tel. wł.) Waldemaraz oświadczył przedstawicielom prasy, że Królewiec wydaje mu się odpowiedniejszym na miejsce rokowań niż Ryga. Tam akredytowany jest poseł polski Łukaszewicz, z którym Litwa przy stole do obrad nie zasiądzie. Nadto w Rydze odbył się kongres Letkaitisa, który zastanawiał się nad obaleniem obecnego rządu.

Waldemaras w obawie złego przyjęcia postanowił nie jechać do Genewy i przesłać Lidze Narodów piśmienne wyjaśnienia.

Kronika artystyczna.

Hecht-Heufeldowa.

Z satysfakcją zabieram się do sprawozdania z koncertu artystki-wiolinistki, Anny Marji Hecht-Heufeldowej, który odbył się w ub. poniedziałek, dnia 5 bm w Kasynie Cywilnem, przed bardzo licznie zgromadzonymi miłośnikami muzyki i wszystkimi tymi, którzy w naszem mieście uprawiają muzykę na serjo. Miała więc pani Heufeldowa przed sobą bardzo poważne audytorjum.

Usłyszano romantycznie - elegijną sonatę c-mol Griega, w której Allegro molto et appassionato mistrz północnej muzyki włożył tyle uczuć swej doświadczonej i skrystalizowanej w cierpieniu i zawodzie duszy, dla uzewnętrznienia których niema słów żaden język ludzki.

Allegretto espressivo alla Romanza z swemi słodkiemi melodjami i interesującemi modulacjami, jest jakby pryzmatem, w którym łamią się promienie północnego słońca. Odegrała je p. Heufeldowa z natchnieniem, rozumiejąc dobrze intencje kompozytora.

Allegro animato z triolami w parcie fortepjanowym, opowiada o gigantycznych szczytach Fjordów i skałach, otoczonych mnóstwem legend i baśni. Opowiedziały nam skrzypce przecudną baśń norweską z drżeniem, z łezką. Griega sonata c-mol, jakkolwiek na pierwszy plan wysunięta, była najpoważniejszym z wymienionych w programie utworów.

Viotti'ego koncert a-mol posiada piękną, przez Dawida opracowaną kadencję. Pokazała artystka, jak należy wykonać arpeggia i chwyty podwójne i potrójne. Dźwięk instrumentu był tutaj przepyszny. W koncercie tym są melodje bardzo piękne, harmonja nas dziś już mniej zadowala. Jednak prof. Bergmann bardzo miękkiem uderzeniem, towarzysząc na Blüthnerze z prawdziwym artyzmem, umiał podkreślać frazy przez artystkę uwidocznione, że chętnie posłuchano i włoskiego melosa z dawnych, dobrych czasów.

Dwie kontrastujące z sobą impresje Hugona Kauna wykonała artystka dobitnie, z rozwagą i plastyką.

Podczas Moszkowskiego „Guitarre", w opracowaniu Sarasatego i Hubay'a Fantazji na tematy z opery „Carmen", mógł każdy miłośnik skrzypiec nasłuchać się, czego tylko pragnący słuch łaknął. Były tam filuterne staccata, flageolety słodkie jak zefirek, skargi na g-strunie wyłuszczone, piccicata lewej ręki, chwyty decymowe i wszystko, co się na skrzypcach da wykonać. Pani Heufeldowa góruje eufonją muzyczną, spokojem i pewnością w interpretacji. Przy tem pogoda i szczerość artystyczna zmuszały wdzięcznych słuchaczy do zgotowania wspaniałej wiolinistce długiej owacji.

Pan prof. Bergmann wie, jak akompanjować trzeba skrzypcom. Jest on niezawodnym i technicznie subtelnym akompanjatorem. Nie pogodziłbym się tylko z jego pedalizacją przy harmonicznych sekwencjach. Jest to dla pianistów sprawa zawikłana i trudna, jak zresztą styl polifoniczny. **Małecki.**

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

CZWARTEK, 8 MARCA.

Poznań (344,8). Godz 12,05—12,30: Odczyt z Warszawy. 12,30—14 00: Koncert dla młodzieży z Filharmonji warsz. 14 00: Notowania giełdy pieniężnej i komunikaty PAT. 16.40—17.05: Kącik dla kobiet. 17.05—17,20: „Silva rerum". 17,20—17,45: Odczyt „Graficzne planowanie i kontrolowanie administracji" według systemu Gantta — p. M. Tułacz. 17.45—18.45: Audycja literacka. 18,45—19,10: Nadprogram. 19.10—19,35: 37-ma lekcja jęz. angielskiego. 19,35—20,00: Odczyt „Rola ilustracji w prasie" — red. Antoni Kawczyński. 20.00—20.20: Komunikaty gospodarcze. 20,30—22,00: Koncert wieczorny. 22,00—22 20: Sygnał czasu, komunikaty: meteor. i PAT. 22,30—24,00: Muzyka taneczna.

Warszawa (1111). Godz. 12,00: Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej, komunikat lot.-met., nadprogram. 12,05—12,30: Odczyt „Życie w oazie" — prof. Józef Czekalski. 15.00—15,20: Komunikaty: meteor., gosp. i nadprogram 16,25—16,40: Komunikat harcerski. 16.40—17,05: Odczyt. 17,20—17,45: „Wśród książek". 17,45—18,55: Audycja literacka. 19 05—19,15: Rozmaitości. 19,35—20,00: Lekcja jęz angielskiego. 20,30: Koncert. 22,00—22,05: Sygnał czasu i komunikat lot.-met. 22,05—22,20: Komunikaty PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjny, sportowy i nadprogram. 22,30—23,30: Muzyka tan.

Wybory do Senatu

odbędą się w niedzielę, dnia 11 marca r. b.

Prawo głosowania mają tylko ci, którzy ukończyli 30 lat i są zapisani w liście wyborczej.

Wszyscy Polacy-Katolicy, wszystkie Polki-Katoliczki, winny w niedzielę pójść do urny wyborczej i oddać głos na listę

Polskiego Bloku Katolickiego (Ch. D. i Piast) nr. 25

Nędza niemiecka w świetle prawdy.

(Od własnego korespondenta).

Essen, w marcu.

Niemcy nie przepuszczają żadnej okazji, by światu udowodnić, że wskutek nałożonych nań zobowiązań cierpią ogromną biedę i że zobowiązania te zwiększyć, znaczyłoby, skazać 65 miljonowy naród na wieczną nędzę.

Jak jednak położenie to w rzeczywistości wygląda, niech pokaże kilka cyfr

Drobne oszczędności, złożone w bankach niemieckich dosięgły w końcu roku 1927 wysokości 4 miljardów marek. W roku 1914 oszczędności te wynosiły nie całe 7 miljardów marek. Dla lepszego uwypuklenia tych cyfr, należy sobie uprzytomnić, że dawne oszczędności przedwojenne wskutek inflacji zostały prawie doszczętnie zniszczone, tak że owe 4 miljardy marek są właściwie tylko oszczędnościami z ostatnich czterech względnie 3 lat. Jeżeli dodamy, że liczba mieszkańców Niemiec w stosunku do przed wojny zmnieszyła się o przeszło 10 miljonów, przyczem utracono właśnie ludność, która słynęła ze swych drobnych oszczędności, to jasnem się staje, że dobrobyt Niemiec powojennych jest znacznie ogólniejszy niż to było przed wojną. Dodać przytem wypada, że doświadczenia z inflacji wielką część oszczędzających jeszcze zawsze odstręczają od składania swych oszczędności w bankach. W tych warunkach oszczędności niemieckie nie znajdują równych sobie w całym świecie, za wyjątkiem chyba Stanów Zjednoczonych A. P. Są one dowodem, że Niemcy płacić mogą, tylko nie chcą.

Jeżeli sfery najbiedniejsze w Niemczech oszczędzać mogą tak olbrzymie sumy, to nie znaczy to, by wypływała z tego jakakolwiek krzywda dla przemysłowców niemieckich. Ich zarobki są również poprostu bezprzykładne.

Klasycznymi tego dowodami są niedawno temu ogłoszone bilanse kilku bardziej znanych przedsiębiorstw niemieckich.

Towarzystwo Akcyjne Friedrich Krupp w Essen ogłosiło jako pierwsze bilans za rok obrachunkowy 1926 27. Rachunek strat i zysków wykazuje wprawdzie „tylko“ 13 miljonów marek (28 miljonów złotych) czystego zysku, jednak niepotrzebne odpisy zysk ten powiększają do 32 miljonów marek. Nawet Niemcy sami (Berliner Tageblatt naprzykład) twierdzą, że faktyczny zysk tego przedsiębiorstwa jest znacznie wyższy i tylko sztucznie został zmniejszony tak ze względu na zagranicę jak i ze względu na „zachłanność“ niemieckich urzędów podatkowych. Robotników przedsiębiorstwo to zatrudniało w tym roku przeciętnie 66 000 dziennie, innemi słowy każdy robotnik donosił na czysto około 500 marek rocznie. Zdawałoby się więc, że świetny ten wynik osiągnięty został przez wyzysk robotników. Przeczą temu ogromne oszczędności składane przez robotników zagłębia Ruhry. Cło miasto Wanne-Eickel, zamieszkałe przeważnie przez robotników i liczące 130 000 mieszkańców, miało na dzień 31 stycznia br. przeszło 100 miljonów marek w swych kasach oszczędnościowych. O wyzysku więc trudno mówić, choć oczywiście przytoczone cyfry oszczędności nie mogą stanowić ostatecznego dowodu na zaprzeczenie wyzysku.

Sprawozdanie mówi dalej, że w przytoczonym roku obrachunkowym T. A. Friedrich Krupp zapłaciło około 13 miljonów marek podatków i 12 milj. marek świadczeń socjalnych. W stosunku do czystego zysku cyfry te są niewątpliwie małe.

Zysk Kruppa blednieje jednak w stosunku do T. A. „Vereinigte Stahlwerke“ w Gelsenkirchen. Wprawdzie bilans przedsiębiorstwa tego za rok 1926 27 nie został jeszcze oficjalnie ogłoszony, jednak zarząd dla wybadania sentymentu akcjonarjuszy półoficjalnie rozgłosił, że

zysk wynosić będzie 65 milj. marek (mniejwięcej 140 miljonów złotych). Jeszcze przed rokiem wszystkie dochody państwowe Polski z jednego miesiąca nie były wyższe. Przedsiębiorstwo to mogłoby więc przez jeden miesiąc utrzymać całą Rzeczpospolitą Polską bez zaciągnięcia jakiejkolwiek pożyczki. Inne cyfry z działalności swej przedsiębiorstwo to dotąd nie ogłosiło.

Dwa te przykłady ilustrują położenie ciężkiego przemysłu niemieckiego dostatecznie. Tak olbrzymich zysków pewno żadne przedsiębiorstwo w „zwyciężonym“ kraju, krótko po wojnie, dotąd nie wykazało.

Przemysł przetwórczy zyskom tym dotrzymuje kroka. Znane na całym świecie browary Schultheissa wykazały za rok 1926/27 „tylko“ 13 miljonów marek czystego zysku. Ile zysku ukryto niewiadomo, w każdym razie i tak jest on wcale ładny i służyć może za przykład położenia niemieckiego przemysłu spożywczego.

Bilans I. G. Farbenindustrie za rok 1926/27 jest tak misternie ułożony, że tylko znawcy książkowości i faktycznych stosunków się na nim wyznają. Ci zaś mówią, że czysty zysk tego przedsiębiorstwa dosięga 100 milj. marek. Położenie reszty przemysłu chemicznego Niemiec jest analogiczne do położenia wzmiankowanej Farbenindustrie.

Tak wygląda nędza Niemiec w świetle cyfr.

Nędza istnieje, ale nie pod względem materjalnym, tylko pod względem społecznym. Przemysłowcy operując fałszywemi cyframi rządowemi jeszcze zawsze zmuszają robotników niemieckich do 10-godzinnego dnia pracy jak również odmawiają podwyższenia świadczeń socjalnych. Smutne stosunki pod tym względem dopiero stwarzają nędzę moralną Niemiec. Pieniędzy jednak Niemcy mają dosyć i mogą płacić!

Czesław Budnik.

Echa zamordowania Trajkowicza — w Berlinie.

Berlin. Przed tutejszym sądem przysięgłych odbędzie się sensacyjny proces prasowy. Poselstwo sowieckie wniosło skargę przeciw redakcji organu emigrantów rosyjskich „Rul“. Tłem sprawy jest artykuł „Rulu“ omawiający zamordowanie obywatela rosyjskiego Trajkowicza w Warszawie przez służących poselstwa. „Rul“ twierdzi, że Trajkowicz został zwabiony do gmachu poselstwa sowieckiego celem pomszczenia na nim zabójstwa Wojkowa.

Dr. Mieczysław Jarosławski. (8

Tajemniczy chemik.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy).

— Ale co znaczą pańskie wątpliwości co do niedokładności dostarczonego panu surowca?

— Panie profesorze — nieśmiało zaczął znów laborant — przyniesiony mi wczoraj surowiec zalała woda... przez nieostrożność służącej mieszkania, w którem się ulokowałem.

— Więc pan?! — pochylił nad nim chemik potworną swoją twarz i zacisnął pięści.

— Musiałem pośpiesznie sam postarać się o inny.

— Jakto inny?!

— Wprost kupiłem.

— Kupił pan?! Co pan kupił?

— Ten sam surowiec.

— Skąd pan wie, że to ten sam?

— Bo jestem chemikiem.

— Błaznem pan jest, żebym nie powiedział gorzej. Pan naraża organizację. Pan wie, że, kupując ten składnik w takiej ilości, wzbudza pan uzasadnione podejrzenie sprzedającego. Jego zdaniem kupuje to pan do jakiejś podejrzanej roboty. Przecież pan powinien rozumieć jako chemik, że największe składy drogeryjne nie posiadają tego surowca w takiej ilości, jaka nam potrzebna do codziennej fabrykacji.

— Rzeczywiście — odparł cicho laborant o numerze 3.37 — sprzedawca mógł mi zaofiarować tylko połowę tej ilości, jakiej potrzebowałem...

— Czy pana znają w tym składzie?

— Myślę, że nie.

— Nie śledzono pana?

— O, napewno nie...

— Pamiętaj pan, jeśli się coś podobnego jeszcze raz powtórzy, niewiele już potem zostanie panu szczęśliwych godzin życia.

Laborant pochylił głowę, z pode łba jednak uważnie śledził wyraz twarzy swego szefa.

Przez dłuższą chwilę profesor zmagał się jeszcze ze sobą, zaciskając pięści i żując w białych zębach wysuniętej naprzód szczęki jakieś niezdecydowane wyrazy.

Laborant numer 3.37 obserwował go czujnie i, zdawało się był gotów na wszystko, co teraz zajść mogło.

Ale profesor opanował się, a cichy pokorny głos laboranta doprowadził go do względnej równowagi.

— Może pan profesor zechce zbadać ze mną ten surowiec?

Tajemniczy chemik odetchnął, pokręcił jeszcze z niedowierzaniem olbrzymią swoją głową, jakby powziął naraz jakąś nieufność względem laboranta, a sięgnąwszy do szeregu flakonów z odczynnikami, nalał z jednego z nich kilka kropel do epruwetki, z drugiego dodał ilość rozcieńczającą i nasypał trochę żółtych kryształków ze skrzyneczki przyniesionej przez laboranta numer 3.37.

Po chwili nastąpiła reakcja. W epruwetce zagotowało się, tak, że musiał chwycić ją w drewniane kleszcze, następnie począł zmieniać się żółtawy kolor płynu na mętno szafirowy. Burżenie wreszcie ustało. Płyn się sklarował.

Profesor długo patrzył w epruwetkę, bełtał płyn i znów go uspokajał. Na twarzy jego malowało się wyraźnie zadowolenie.

— Bajeczny składnik! O 75 proc. mocniejszy niż ten, jaki my otrzymujemy od naszych ludzi. Cóż za ekonomja w rozmiarach, co za pewność ostatecznego efektu. Ach, żebyśmy go mogli otrzymywać stale. Skąd oni to mają?

— Podobno z Francji.

— Musimy postarać się o ten gatunek. I to pan, panie 3.37, będzie musiał wyśledzić z jakiej firmy pochodzi ten fabrykat. Zapłacimy wszelką cenę.

Naraz twarz mu się znów ściągnęła złośliwym grymasem.

— Pan musiał stracić dzisiaj głowę, żeby nie rozpoznać tego. Ale może to i dobrze, bo gdybyś pan to nagrzał wszystko w hermetycznem zamknięciu do temperatury, jaka stosowaliśmy zwykle, kotły i piece mogły wylecieć w powietrze. — Nagle zajrzał laborantowi badawczo i groźnie w oczy. — Panu chyba o to nie mogło chodzić?!

— Panie profesorze, rad jestem, że tym przypadkiem mogłem się przysłużyć.

— No, no... Wsyp pan to więc do kotła i nagrzej tylko do temperatury 50 stopni R., potem dodać, jak zwykle, kwasu siarczanego. Tylko ściśle odmierzoną połowę tej dozy, jaką bierzemy zwykle. Następnie skrystalizuje pan parę i zmieszać już można roztarte kryształy z tem, co przygotowali pańscy koledzy... Wszystko tylko robić dokładnie i ostrożnie, bo... pańskie życie na włosku.

— Będę ostrożny, panie profesorze i trzeźwy, jak nigdy — skłonił się z szacunkiem laborant.

— Co?! Jak pan to powiedział?

— Będę uważał na wszystko — wyjaśnił laborant.

Tajemniczy chemik wpatrywał się weń badawczo. Coś mu się w tem wszystkiem nie podobało. Nie wiedział jednak jeszcze co. Postanowił więc również uważać na wszystko.

Pomiędzy profesorem a laborantem numer 3.37 od tej chwili nawiązała się nić ukrywanej nienawiści i nieufności. Prawda, był on tu przysłany do pomocy przez władzę wyższa. Ale czyż ta władza jest nieomylna?

— A jutro może pan nie przychodzić do pracy. Wogóle wszyscy panowie czekajcie zawiadomienia według sygnału S. o. 15. Zachód późny z wstępem, jaki wam zostanie zakomunikowany. Stara droga będzie skasowana, przynajmniej na pewien czas. Po skończeniu odźwierny wyprowadzi was z zawiązanemi oczami. Opaski zostaną zdjęte dopiero wtedy, odkąd pozostawieni będziecie samym sobie.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Z KRAJU.

Niema już „Wielkiej Ziemiańskiej“ w Warszawie.

Słynna kawiarnia warszawska Wielka Ziemiańska zamknęła swoje podwoje Ostatniemi czasy bowiem rozpierało się w niej zbytnio żydostwo — a czarna giełda do reszty osławiła lubiany ongi przez wszystkie warstwy społeczne lokal. Obecnie właściciele oddali ubikacje na użytek Fordowi, którego przedstawiciel warszawski urządzi w nich stałą wystawę nowego typu samochodu fordowskiego.

Wadliwa kaligrafja powodem śmierci człowieka.

W Warszawie toczy się obecnie proces aptekarza Muszyńskiego, skazanego w dwóch instancjach na karę dwóch miesięcy aresztu za niedbalstwo. Wydał on bowiem na podstawie recepty dr. Rostkowskiego lekarstwo zawierające sublimat, po którego zażyciu zmarła niej. Kazimiera Sternowa. Aptekarz odwołał się do sądu najwyższego, tłomacząc się tem, że recepta była napisana tak niewyraźnie, że na niej odczytał zamiast „salol“ — „sublim.“

Przebieg wyborów był „prawie“ wszędzie spokojny.

W Załuczu pow. Śniatyń wyborcy-Rusini opanowali wejście do lokalu wyborczego i nie dopuścili kolejarzy do głosowania. Zajście zlikwidowano.

Na terenie powiatu postawskiego (na Wileńszczyźnie) w komisji obwodowej 2 ogłoszono 20 minutową przerwę i wezwano policję, gdyż tłum podniecony przez agitatorów listy nr. 2 wywarzył drzwi. Akta i urna wyborcza nie zostały uszkodzone. Porządek został przywrócony.

W powiecie dolińskim aresztowano za terror wyborczy księży grecko-katolickich Suchego z Wołowskiej Wsi, Sterniuka z Kossowa i księdza z Bubnicza Ponadto aresztowano dr. Horbowego, dr. Iwaszkiewicza i Dymkosa.

Jak agitowano we Lwowie?

W przeddzień wyborów do Sejmu agitacja we Lwowie doszła do ogromnego natężenia. Po mieście krążyły samochody ciężarowe z orkiestrami. Wieczorem miasto było oświetlone pochodniami i transparentami. Zwracało ogólną uwagę auto z afiszami, na których umieszczono kastety, skonfiskowane funkcjonarjuszom Bloku Katolicko-Narodowego. Afisze te opatrzone były napisem „Taką bronią walczy lista 24!“

Niefortunna próba ucieczki aresztanta.

Aresztowany ostatnio w Warszawie bandyta Chil Rozenblum, który podczas obławy wystrzałami z rewolweru ciężko zranił wywiadowcę policyjnego, usiłował zbiec. Mianowicie podczas przeprowadzania go z celi do sali celem konfrontacji z policjantami wyrwał się Chil dozorcy i, mimo że miał ręce skrępowane kajdankami, przeskoczył przez poręcze schodów. Spadł z wysokości dwu pięter, przyczem nie odniósł większych okaleczeń. Ponieważ jednak zemdlał, ucieczka nie udała się.

Zagadkowe morderstwo w Mokotowie.

Na przedmieściu Warszawy Mokotowie znaleziono trupa malarza pokojowego Mieczysława Hipsza. Ofiara nieznanego mordercy otrzymała postrzał z tyłu w głowę, przyczem pocisk wyszedł pod lewem okiem. Przyczyna napadu zbrodniczego dotąd niewyjaśniona.

Zatrucie wilczą jagodą.

W Łomiankach, pod Warszawą, 4-letni Jerzy Guzowski, będąc w lesie zerwał wilczą jagodę i zjadł ją. Wkrótce potem chłopiec zachorował z objawami zatrucia. Guzowskiego przewieziono do szpitala.

Karygodna lekkomyślność.

Trzech mieszkańców wsi Bobrowniki pod Łowiczem znalazła na drodze granat ręczny. Wrzucili go do ognia. Po 15 minutach granat wybuchł, raniąc poważnie wszystkich trzech. Trzeba było przewieść ich do szpitala.

Huczne wesele rabinackich dzieci.

Orszak weselny w saniach ks. Radziwiłłów. — 80 chasydów w kozackich strojach na ułańskich koniach. — Specjalne pociągi, deputacje chłopskie i inne niezwykłości.

Jedno z pism niemieckich w Czerniowcach podaje następującą wysoce oryginalną wiadomość, którą przytaczamy w dosłownym przekładzie:

„Ze Lwowa donoszą nam: W małej, ale sławnej wśród hasydów miejscowości Stalin, odbył się wczoraj ślub najmłodszej córki rabina z synem cadyka bełzkiego. Okoliczni właściciele dóbr, zwłaszcza książę Radziwiłł, oddali licznym gościom (około 4000 osób) wszystkie swoje sanki i konie do dyspozycji. Szwadron ułański użyczył dla orszaku pana młodego 80 koni na których harcowali wokół orszaku weselnego chasydzi w kostjumach kozackich(!).

We wspaniałych saniach ks. Radziwiłła, ciągnionych przez czwórkę ...sznych siwków, jechał pan młody. We wszystkich miejscowościach, przez które przejeżdżał orszak, deputacje chłopów witały nowożeńca chlebem i solą. Ten kulig bełzkich hasydów (około 400 sań) przedstawiał imponujący widok. — Zarząd kolejowy oddał do dyspozycji kilka pociągów specjalnych(?). Podczas ceremonji ślubu na placu przed bożnicą zgromadziło się około 10.000 osób. Rabin całe miasto zaprosił w gościnę. Wśród licznych podarunków weselnych znajduje się srebrny garnitur stołowy, ważący 8 kilo.“

Tyle ów informator. Ciekawa rzecz, że w prasie polskiej jakoś nie było słychać o tem niezwykłem wydarzeniu...

Tramwaj bez motorowego.

Pół roku temu donosiliśmy o awanturach wszczętych przez robotników warszawskich na przedmieściu Okęcie. W czasie krótko przed i po godzinach pracy tramwaje bywają w tej okolicy przepełnione, tak że zdarzają się często scysje między pasażerami a obsługą wagonów.

Otóż ub. poniedziałku dopuścili się robotnicy karygodnego wybryku, który mógł sprowodować okropną katastrofę. Otóż wynikła bardzo gwałtowna kłótnia między motorniczym jednego z wagonów tramwajowych a robotnikami Tramwajarz zawezwał pomocy policyjnej. Posterunkowy nie mógł sobie dać rady z rzeszą 200 rozgniewanych ludzi, wobec czego udał się do fabryki celem zatelefonowania do komisarjatu. Motorniczego zabrał z sobą.

Gdy przybyły posiłki — policjanci na samochodzie ciężarowym, tramwaju już nie zastano. Okazało się, że robotnicy odjechali, włączając prąd przy pomocy obcęg. Wkrótce samochód dogonił tramwaj. Z przerażeniem stwierdzono, że tramwaj jechał zupełnie bez obsługi. Wtedy motorniczy, znajdujący się na samochodzie, skoczył z auta na tramwaj i pędzący wóz zatrzymał. Stwierdzono nazwiska wszystkich 200 robotników, jednego aresztowano.

Hołd Węgier prochom gen. Bema.

Komitet węgierski opracował już szczegółowo program uroczystości narodowych, związanych z przewiezieniem prochów gen. Bema do Polski.

Na granicy węgiersko-jugosłowiańskiej w miejscowości Kelebria prochy powitane zostaną salwami armatniemi. Przybycia prochów oczekiwać będą przedstawiciele ministerstwa spraw zagranicznych, delegacja krajowa komitetu Bema oraz poseł polski w Budapeszcie, Michałowski.

Wagon ze zwłokami dołączony zostanie do specjalnego pociągu ozdobionego flagami polskiemi i węgierskiemi. Po odegraniu przez orkiestry hymnów narodowych polskiego i węgierskiego, pociąg ruszy do Budapesztu.

W drodze zatrzymywać się będzie pociąg na wielu stacjach, gdzie oczekiwać będą delegacje żup. miast, wojska oraz stowarzyszeń społecznych wraz z orkiestrami i chórami. Delegacje składać będą wieńce na trumnie bohatera. Wszystkie stacje i przystanki kolejowe wzdłuż całej drogi ozdobione będą polskiemi i węgierskiemi flagami. Na stacjach, gdzie nie będzie postoju, pociąg zwolni biegu, a orkiestry odegrają hymny dwóch narodów.

Po przybyciu do Budapesztu i uroczystem przyjęciu zwłok na dworcu, trumna przewieziona zostanie do miasta i wystawiona na widok publiczny na katafalku przed Muzeum Narodowem.

Następnego dnia odbędzie się właściwa ceremonja pogrzebowa, w której weźmie udział naczelnik państwa węgierskiego, rząd in corpore, prezesi parlamentu z delegacją posłów, posłowie Polski i Turcji, prezydjum miasta delegacje oficerskie honwedów, delegacje młodzieży szkół wyższych, stowarzyszeń społecznych, nadto orkiestry

Po 20 latach bezkarności skazany na 8 lat więzienia.

Przed 20 laty Markiewicz, syn bogatego rolnika ze wsi Jeżowo pod Piotrkowem zamierzał ożenić się z biedną, lecz niezwykłej urody dziewczyną z sąsiedniej wsi. Ojciec silnie sprzeciwiał się temu małżeństwu nie wahając się doprowadzić do burzliwych i ostrych zajść z synem.

Jednego dnia wieś Jeżowo poruszona została wiadomością o zniknięciu ojca i syna Markiewiczów. Opuszczonem gospodarstwem zajęła się zamężna córka starego Markiewicza.

Po kilku miesiącach tajemniczego zniknięcia, psy podwórzowe wykopały z klepiska obok stodoły zwłoki starego Markiewicza w stanie pełnego rozkładu. Podejrzenia skierowały się natychmiast przeciw synowi Adamowi. Żandarmerja i policja rosyjska czyniły usilne starania w celu wytropienia Adama Markiewicza, jednak wszelkie usiłowania policji były bezskuteczne.

W ten sposób upłynęło 20 lat.

Pewnego dnia w r. 1927 siostra Adama otrzyma list z Krakowa.

Pisał do niej Adam Markiewicz, zapraszając ją do siebie, chciał bowiem uregulować sprawę spadkową. Pojechała. Brat opowiedział jej koleje swego życia.

W 1914 roku znalazł się w Niemczech, wstąpił do wojska, był na wojnie, dosłużył się stopnia feldwebla. Po wojnie osiadł w Krakowie, ponieważ otrzymał tu dobrą posadę na kolei.

Markiewicz proponował siostrze kupno jego części gruntu. W czasie kontraktu kupna i uregulowania hipotecznego wyszła na jaw zbrodnia popełniona przed 20 laty.

Na rozprawie wczorajszej Markiewicz tłumaczył, że ojciec jego porwał się na niego z siekierą, którą uderzył się wskutek nieostróżności w głowę i poniósł śmierć na miejscu. W obawie przed posądzeniem o zbrodnię, zakopał zwłoki ojca, a sam uciekł w świat.

Po przeprowadzonej rozprawie sąd skazał Adama Markiewicza na 8 lat więzienia.

Listy z Łodzi.

Po wyborach. — Rozpasanie przedwyborcze. — Terror. — Neo - Palestyna bez żydowskiego mandatu. — Dzielnice miejskie a kwestja poglądów politycznych. — Wyznawcy czerwonej utopji.

W dniu wyborów panował względny spokoj. Czynnych obrażeń cielesnych nie notowano. Do lokalu Z. Z. P. przyszło dwu opryszków, którzy pod pozorem rozmówienia się zjednym z b. posłów, notabene nieobecnych, kręcili się po lokalu czas dłuższy, zaś po ich odejściu stwierdzono, że druty telefonu zostały przecięte.

Głosowało ogółem około 80%. Wyniki głosowania jak na Łódź są rewelacyjne, są niespodzianką dla najlepiej Łódź znających jej obywateli. Łódź jeszcze przed 3—4 laty, kiedy „partyjnictwo było mocno rozwielmożnione“, dzieliła się przy wyborach do ciał ustawodawczych na trzy grupy zasadnicze: P. P. S. (z mniej lub więcej skrajnemi odcieniami), lojalniejsza N. P. R. oraz dość wysoki procent ugrupowań narodowych. Obecnie, kiedy od dwuch lat trwa „walka z partyjnictwem“, wybory dowiodły o czemś innem: obóz narodowy zmalał bardzo znacznie, a społeczeństwo rozproszkowało się na niezliczoną ilość grupek i partyjek.

Ponieważ Łódź wybiera 7 posłów, przy wysoce skomplikowanym systemie obliczania jest bardzo możliwe, że w tak mniejszościowem mieście, jak Łódź, mniejszość izraelska nie otrzyma ani jednego posła, podczas gdy mleczni bracia żydostwa — P. P. S. i komuniści — otrzymają pierwsi 3, drudzy 2 mandaty.

Gdyby wziąć zestawienie powyższe za podstawę, z listy nr. 1 posłami z Łodzi zostaliby min. Gabrjel Czechowicz i b. poseł Waszkiewicz, względnie jeden (ew. tylko drugi) z nich, z listy nr. 2 b. poseł, obecny prezydent m. Łodzi Bronisław Ziemięcki oraz Stanisław Kowalski i Artur Kroning, z listy nr. 37 — Bitner i Rosiak. Gdyby mniejszościowa 18-ka odciągnęła sanacji połowę zdobyczy, t. j. otrzymała 1 mandat, posiadłby go b. poseł, dr. Jerzy Rozenblat.

Lista narodowa w Łodzi poniosła zatem klęskę.

Na listę komunistyczną padło w Łodzi, około 50 000 głosów. W dzielnicy śródmiejskiej lista komunistyczna głosów prawie nie otrzymała, natomiast im dalej na krańce miasta, tem liczba głosów tych rosła.

Żydzi głosowali przeważnie na listy własne, za sanacją głosów tych padło niewiele. Gdyby nie rozproszkowanie głosów żydowskich, tych 50 tysięcy kartek, które padły na listy izraelskie, mogłoby dać im dwa mandaty. **E. B.**

Wyróżnienie astronoma polskiego.

P. Kazimierz Kordylewski, asystent obserwatorjum krakowskiego, kooptowany został w poczet członków komitetu dla badania gwiazd zmiennych przy międzynarodowej unji astronomicznej. Powołanie to stoi w związku z pracą naukową p. Kordylewskiego, w szczególności zaś z odkryciem przez niego w zeszłym roku konstelacji Kruka, gwiazdy zmiennej.

Na marginesie.

Zbiór drobnych, ale ciekawych rzeczy.

Bydgoszcz, 7 lutego.

„Rozwój" łódzki donosi, że na wyspach Polinezji przyszedł na świat człowiek bez głowy, który mimo to, gdy dorósł, został mianowany ministrem.

Cenzura dopatrzyła się w tej wiadomości aluzji do naszych stosunków i notatkę powyższą skonfiskowała.

*

Któryś z podróżników odkrył, że szczep murzyński Masowie z braku innego pożywienia je glinę, która wskutek nasycenia przegniłymi korzeniami roślin staje się pożywną i jadalną.

Niech się o tem dowie pan Bartel a regulację płac urzędniczych odłoży znowu na parę miesięcy.

*

Ministra Romockiego, gdy przyjechał do Poznania, przyjmowały na dworcu deputacje ze sztandarami i orkiestrą.

Czy moglibyśmy uroczyściej przyjmować Kościuszkę, gdyby dziś wstał z grobu zmartwychwstał?

*

Miasto Tarnów mianowało Prezydenta Mościckiego obywatelem honorowym i zjawiła się u niego z uroczystemi minami specjalna deputacja, aby mu wręczyć odnośny dekret.

Co Prezydentowi Mościckiemu z honorowego obywatelstwa miasta Tarnowa? Czy nielepiej było ufundować sierociniec imienia Mościckiego? Bardziej by to Prezydenta cieszyło niż ten honorowy szpargał.

*

Telegramy doniosły, że Ford przyjeżdża do Europy i odwiedzi przy tej sposobności Polskę.

Jeszcze daleko do tej solennej wizyty, a już zasypywani jesteśmy pytaniami, czy Ford odwiedzi Bydgoszcz, ewentualnie w jakim hotelu w Warszawie zamieszka. Biedny Ford!

*

Dnia 19 marca są imieniny marszałka Piłsudskiego. Niema dziury w całej Rzeczypospolitej, gdzie usłużne duchy nie zorganizowałyby komitetu celem obchodu tych imienin.

Na te objawy lojalności i partjotyzmu mamy czas, mamy pieniądze, i nie brak chętnych do roboty. A ileż tymczasem produktywniejszych zadań czeka napróżno na ich spełnienie!

*

Do centralnego komitetu wyborczego sanacyjnej jedynki przysłano z Brodów rachunek za rozbicie wiecu, w którym obok innych pozycji (połamane meble, potłuczone szyby itd.) figurowała i prośba o odszkodowanie za wybitą aranżerowi wiecu dziurę w głowie.

Ofiara wiecowego rozboju żądała za swoją głowę 10 zł. W każdym razie jakiś uczciwy człowiek. Bo trudno przypuścić, aby jego głowa była więcej wartą.

Skandaliczne stosunki w teatrach berlińskich

Nasz koresp. berliński (Dr. Al-ski) donosi:

Berlin, w marcu.

W teatrach berlińskich panują nagół skandaliczne stosunki gospodarcze. Podczas gdy przereklamowani „czołowi" artyści, t. zw. „Prominente" otrzymują olbrzymie gaże, większość aktorów cierpi głód i nędzę. Najlepiej płatną artystką w Berlinie jest Elisabeth Bergner, żydówka, podobno rodem z Polski, która ma obecnie otrzymać za każdy występ po dwa tysiące marek, to jest tyle, co p. Stresemann dostaje miesięcznie pensji. Podstarzała diva operetkowa Fritzi Massary dostaje za wieczór 1500 marek; jej mąż, komik Pallenberg — tysiąc marek. Inni Prominente dostają po 400—500 marek dziennie, co zmusza dyrekcję do płacenia dobrym aktorom, nie mającym szczęścia należenia do „wybranych" po trzysta do czterysta marek na miesiąc. Przytem nie wolno zapominać, że w Niemczech można za markę kupić nie więcej jak u nas w kraju za złotego.

Wyspa zagrożona przez króliki.

Wesoła historja z królestwa duńskiego.

Kopenhaga, w marcu.

Rząd duński ma niemały kłopot a opinja publiczna setną zabawę. Mianowicie w archipelagu Oeresund znajduje się wysepka Saltholm z kilkunastu zaledwie mieszkańcami, którzy się trudnią rybołostwem. Na wysepce tej rozmnożyły się w nieslychany sposób dzikie króliki, które pokrywają i ryją całą ziemię, zagrażając nawet rybackim osiedlom, które na podrytym gruncie ledwo że mogą jeszcze egzystować. Dla zoologów jest rzeczą niewytłomaczoną, skąd na tej piaszczystej i bardzo mało roślinności posiadającej wysepce urodzaj na króliki mógł przybrać tak niesłychane rozmiary.

Nie w tem jednak leży komika sytuacji, tylko w kłótni rozmaitych ministerjalnych resortów, które jedne na drugie zwalają obowiązek zajęcia się tą sprawą. Naturalnie mieszkańcy tej wyspy, zagrożeni w swej egzystencji, zwrócili się przedewszystkiem do ministra rolnictwa o wzięcie ich w opiekę. Ministerstwo oświadczyło, że dla odwrócenia katastrofy może co najwyżej przysłać sidła i łapki na króliki, co jednak okazałoby się najzupełniej niewystarczające. Wreszcie jakiś ministerjalny referent wpadł na kapitalny pomysł wysadzenia na wyspie kilkunastu lisów, których zadaniem było króliki wyłapać i wydusić. Tymczasem lisy, w źle zrozumianym obowiązku, zamiast niszczyć króliki, rzuciły się na drób i na gołębie biednych rybaków, tak, że ci zmuszeni byli lisy wystrzelać. Po tej nieudałej ekspedycji postanowiono założyć na wyspie hodowlę królików, których mięso i skóry stworzyłyby dla rybaków nowe źródło dochodów. Niestety, przeciw temu pomysłowi oświadczyły się korporacje kuśnierskie, obawiając się, że przez napływ skór króliczych, które nadają się do przerabiania na wszelkie inne futra, zachwiany może być w Danji przemysł kuśnierski, z którego żyje tam kilkadziesiąt tysięcy ludzi.

Gdy więc i ten projekt okazał się niewykonalny, dziennikarze duńscy oświadczyli gotowość urządzenia co niedzielę na wyspie Saltholm wielkiego polowania na króliki aż do zupełnego ich wytępienia, przyczem mięso ubitych zwierząt miało być rozdzielane między najuboższą ludność stolicy. Tu jednakże ministerstwo spraw wewnętrznych zażądało, aby dziennikarze wykupili karty na broń i uprawnienia do polowania, które w Danji są nadzwyczaj drogie. To żądanie odebrało naturalnie dziennikarzom ochotę do wypraw na króliczą wyspę. Zwrócono się zatem znowu do ministerstwa rolnictwa, ażeby wyniszczyć króliki przez zarzucenie wyspy trującymi gazami. Po długich pertraktacjach ministerstwo wojny zdecydowało się wysłać aeroplany z niszczycielskiemi bombami, a mieszkańców na czas ataku na wyspę zaopatrzyć w maski przeciwgazowe. Tymczasem rybacy zażądali masek przeciwgazowych i dla swego inwentarza domowego, a to dla krów, świń, psów, kur, gołębi i t. d. Na tem znów utknęła cała akcja ratownicza, gdyż ministerstwo zwierzęcych masek nie posiada. Wyłaniają się więc coraz to nowe projekty odkróliczenia wyspy, któremi prasa duńska bawi swoich czytelników. W każdym razie, tak jak dziś rzeczy stoją, rząd duński czuje się bezradny wobec króliczej plagi, i niepodobna przewidzieć, w jaki sposób rybacy Saltholmu wybawieni zostaną z ich ciężkiej sytuacji.

Pies — Goljat.

Największym psem na świecie jest mięszaniec wilka polarnego z psem Alaski. Olbrzymi ten pies, należący do mr. Strathera w Los Angeles, ma wysokość 1 m. gdy jednak stanie na tylnych łapach, przenosi wysokością najwyższego mężczyznę. Waży on 192 funty.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Strajk w Solcu Kujawskim zlikwidowany.

Zarząd zakładów impregnacyjnych w Solcu Kujawskim oświadczył, że strajk robotników uważa za zlikwidowany, a to z przyczyn następujących:

Na odbytej dnia 28 lutego br. w biurach zakładów konferencji z przedstawicielami związku zawodowego i delegatami robotników, zostały uzgodnione niektóre punkty, zaś co do reszty punktów, robotnicy mieli dać odpowiedź do dnia 1 bm. w południe, czy zgadzają się na warunki, podyktowane przez zarząd, lub nie. Jednak już dnia następnego, t. j. 29 lutego, rzekomo oświadczyli robotnicy, że dalszych pertraktacyj prowadzić nie będą; nie przybyli ani do pracy w dn. 1-go marca, jak również odrzucili propozycję zarządu podjęcia pracy w dniu 5 marca.

Wobec powyższego zarząd zakładów uważa umowę z robotnikami za zerwaną i zwrócił się do Biura Pośrednictwa Pracy o nowych robotników.

— **Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce:** Na północy kraju wzrost zachmurzenia, pozatem jeszcze dość pogodnie, choć mglisto i cieplej (niemal bez przymrozków.) Słabe wiatry południowe.

KCYNIA (Teatr Wielkopolski) pod dyrekcją Bolesława Brzeskiego przyjeżdża do Kcyni we środę 7 bm. i odegra w sali p. Gdańca widowisko pasyjne w 5 obrazach p t „Chrystus, Syn Boży". Sztuka ta, oparta na przypowieściach z Ewang. św., grana była w zeszłym poście w Poznaniu przez Teatr Nowy i przedstawienie to zaszczycił swoją obecnością Jego Eminencja Prymas Polski Najprzew. Ks. Kardynał Dr. Hlond wraz z czcigodnem duchowieństwem. Dyrekcja. chcąc umożliwić wszystkim zobaczenie tej sztuki, daje wyjątkowe ceny miejsc od 1—3 złotych miejsca siedzące, 80 gr stojące, a dla młodzieży szkolnej wstęp 50 gr. Mamy nadzieję, że Obywatelstwo miasta Kcyni chętnie pośpieszy na to przedstawienie, aby zobaczyć zespół T. W. w nowych rolach, zespół. który chlubnie zapisał się w pamięci tut. Obywatelstwa i bywalców teatralnych występem swoim w październiku ub. r. w sztuce „Wierna kochanka".

STRZELNO. (Teatr Objazdowy Wielkopolski.) Dnia 2 bm. wieczorem w sali p. Grześkowiaka odegrał Teatr Objazd. Wielkopolski pod dyrekcją Bolesława Brzeskiego — widowisko pasyjne w 5 obrazach. Publiczność dopisała.

(Z Rady miejskiej.) Dnia 3 bm. wieczorem o godz. 6-tej odbyło się publiczne posiedzenie, na którem dokonano wprowadzenia w urząd komisarycznego burmistrza p. Stanisława Radomskiego. Zebranie wobec pp. radnych, starosty i gości zagaił przewodniczący p. dr. Truszczyński, poczem kierownik starostwa p J. Kozłowski odczytał dekret p. Wojewody Poznańskiego, mianujący p St. Radomskiego burmistrzem komisarycznym tut. miasta. Po odczytaniu dekretu nowomianowany burmistrz złożył przysięgę na ręce kierownika starostwa p. Kozłowskiego oraz został wprowadzony w urząd. Po przemówieniu p. Kozłowskiego. p. apt. M. Stęczniewski, zastępca burmistrza, zdał swe zastępstwo. Nowemu burmistrzowi „Szczęść Boże!".

Inowrocław.

Kradzieże. Drogomistrzowi St. Murawskiemu skradziono z przed gmachu Starostwa rower. Aleksandrowi Siemiątkowskiemu skradziono kilka królików. Izraelowi Juljuszowi skradziono portfel z dokumentami i 247 zł gotówki.

„Słodką dziewczynę" wyświetlać będzie tut. Kino-Pałac. W głównej roli występuje Imogena Robertson.

Ruch ludności od 16 do 29 lutego 1928 w Inowrocławiu. W tut. Urzędzie Stanu Cywilnego zgłoszono urodzin: 22, mianowicie 10 synów i 12 córek. Zapowiedź zgłoszono 1, a ślubów odbyło się 11. Wypadków śmierci było 20, w tem 4 dzieci niżej lat 10.

Bandytyzm na Kujawach.

Zamaskowani bandyci napadli sołtysa Rutkowskiego z Suchowic i odebrali mu gotówkę.

Dnia 5. bm. o godz. 9.15 wieczorem napadnięty został na szosie Gniewkowo-Toruń, obok cegielni p. Edwina Schwersenza w Michałowie, dwa kilometry od Gniewkowa, rolnik **Władysław Rutkowski, rolnik z Suchowic,** pow. inowrocławski. Napadło go trzech nieznanych bandytów i zrabowali mu 148 zł. gotówki.

Jeden z bandytów miał browning, którym odgrażał się Rutkowskiemu, dwaj inni byli zamaskowani i przeszukiwali mu kieszenie. Rutkowski uległ przemocy i obawiając się o życie, pozwolił na odebranie pieniędzy.

Policja czyni energiczne dochodzenia za bandytami, którzy uszli w stronę Torunia i znikli następnie w lasach państwowych.

Rutkowski oświadcza, że sprawców nie będzie mógł poznać, ponieważ mieli maski i że było już ciemno.

Strzelanina na ulicach Mogilna.

W ub. niedzielę na ulicach Mogilna rozległ się odgłos strzałów rewolwerowych. Stało się to w dniu wyborów i wzmożonego ruchu ulicznego. Jak się okazało, „bohaterami" dnia byli awanturnicy z Wyradek niej. Frąckowiak z bratem. Oto wspomniany Frąckowiak najwidoczniej będąc mocno podchmielonym, zaczepił na ulicy niej. Jabłońskich ze Stawisk. Od słów obrażających przyszło wkrótce do rękoczynów i krwawej walki. W końcu awanturnicy wyjęli rewolwery i poczęli strzelać, siejąc popłoch wśród przechodniów. Za uciekającymi awanturnikami puszczono się w pogoń, którzy zaczęli gęsto ostrzeliwać się. W końcu jednak Frąckowiaków przytrzymano i osadzono w areszcie.

Tragedja ojca rodziny w Poznaniu.

Prawdziwa historja nieszczęśliwego człowieka.

W Poznaniu zamieszkał przed laty przy ul. Żydowskiej nr. 25 niej. Roman Dąbrowski Kamienica ta była jego własnością. Ponieważ dom przynosił mało dochodu, Dąbrowski otworzył stałą linję autobusową pomiędzy Toruniem a Czarnkowem. Powodziło mu się dobrze. Mieszkał on wraz z żoną Stanisławą, zamężną córką Walentyną i zięciem Bronisławem, również Dąbrowskim, oraz siostrą żony niej. Nowak.

Z chwilą gdy D. oddał nieruchomość córce Walentynie, względnie jej mężowi, poczęły dziać się niesamowite rzeczy.

Rozpoczęły się gwałtowne niesnaski domowe, awantury, dogryzania nieszczęśliwemu człowiekowi. W ub. roku, gdy Dąbrowski po pracy wrócił do domu, wyrodna rodzina rzuciła się na niego i dotkliwie go pobito.

Po półrocznym pobycie w szpitalu zagoił rany, ale nie odzyskał wzroku. Wrócił do domu, ale już zupełnie jako obcy, nienawistny. Wobec jego kalectwa, chciano się go temwięcej pozbyć.

Od kilku dni zamieszkał on u obcych, jest poprostu na łasce. Nie dość, że w czasie pierwszego zajścia wypalono mu oczy, to jeszcze przedstawili zajście fałszywie, podając, że zranił się sam, padając rozmyślnie na siekierę. Do sądu, gdzie toczy się sprawa, zrobiono fałszywe donosy, że jest warjatem i t. d.

OSOWAGÓRA. Z życia Powst. i Woj. Odbyło się tu doroczne walne zebranie Tow. Pow. i Wojaków, przy udziale 26 członków. Po szczegółowem sprawozdaniu starego zarządu oraz wyczerpaniu porządku dziennego, zabrał głos kom. obw. p. Michalak. który nawoływał członków do współpracy w towarzystwie. Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu, którego skład jest nast.: prezes p. Łysak, zastępca p. K. Woliński. kom. p. Przynoga, sekretarz p. Szafraniec, referent oświatowy nauczyciel miejscowy. zastępca komendanta Woliński J., skarbnik Ziółkowski J., gospodarzem wybrano zacnego druha p. Szymańskiego. Równocześnie nowo wybrany zarząd Tow. Powst. i Woj. w Osowejgórze apeluje do wszystkich członków, prosząc o współpracę i solidarność oraz uczęszczanie gremjalne na zebrania.

RYSZEWO, pow. Żnin. Z życia Młodzieży. Przy licznym udziale członków odbyło się w sali p. Łanieckiego w Ryszewie, roczne walne zebranie Stow. Młodzieży Polskiej „Turka", które zagaił patron p. Łaniecki z Ryszewka, powołując sekretarza do odczytania protokółu z ostatniego walnego zebrania. Sprawozdanie z pracy zarządu zdawał p. Jaźwiecki. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Stow., liczącego 35 członków, złożył sekretarz p. Mydlarz. Wybory do nowego zarządu dały rezultat nast.: prezes p. Witt Antoni, wiceprezes p Marosz Kaz.. sekretarz p. Jaźwicki Kaz., zastępca sekr. p. Witt Edm., skarbnik p. Mitkowski Piotr, naczelnik p. Mydlarz Aleks. gospodarz p. Smaruj Wacław, referentem oświatowym wybrano kierownika szkoły katolickiej. Po dokonaniu wyborów zabrał głos patron Łaniecki. konstatując duży rozwój Stow. w ubiegłym roku i wyrażając nadzieję, że obecnie nowy zarząd, przy pomocy patronatu, rozwinie jeszcze intensywniejszą działalność.

KOŁDRAB, pow. Żnin. (Szlachetny wzór). Od 1 stycznia 1928 r. objął duszpasterstwo w parafji kołdrabskiej pod Janowcem, ks. prob. Marlewski. Mimo krótkiego czasu zdołał on sobie zjednać miłość parafjan swą gorliwą pracą apostolską. Szczególnie Stow. Młodzieży Polskiej zyskało w nim troskliwego patrona Jako taki oddał bezinteresownie własny aparat projekcyjny Stowarzyszeniu do użytku, umożliwiając tem samem pracę kulturalno oświatową drogą przezroczy, wypożyczanych z T. C. L. w Poznaniu.

Gołańcz.

Pożar. Potężna łuna, jaka w nocy z środy na czwartek ukazała się na firmamencie, sygnalizowała srożący się pożar. Okazało się, że na folwarku, należącym do majętności Czesławice (właściciel dr. Koerner v. Gustorff) spłonęły dwa blisko siebie stojące stogi żyta. W drodze do miejsca pożaru uległa śpiesząca z pomocą sikawka z Czesławic nieszczęśliwemu wypadkowi. Spłoszone konie zboczyły naraz w rów przydrożny, wskutek czego sikawka wywróciła się, przygniatając kierownika wozu oraz włódarza dominjalnego, którzy odnieśli poważne okaleczenia. Przyczyny pożaru nie stwierdzono.

O ogrodzenie cmentarza. Z inicjatywy ks. proboszcza odbywa się obecnie w obrębie tut. parafji składka na odnowienie ogrodzenia przy cmentarzu grzebalnym.

Gniezno.

Z Towarz. Rzemieślników Samodzielnych. W ub. niedzielę odbyło się w sali p. Wolszlegera roczne walne zebranie Tow. Samodzielnych Rzemieślników. Zagaił je przewodniczący p. Chudziński, mistrz rzeźnicki, poczem odczytał porządek dzienny. zaś protokół przeczytał sekretarz p Faleńcik, urzędujący od założenia towarzystwa. Na marszałka zebrania wybrano p. Kopkowskiego, na sekretarza p. Grabowskiego i na ławników p. Jaworskiego i p. Pomnianowskiego. Nastąpiło sprawozdanie dotychczasowego zarządu, a jako pierwszy zdał bardzo obszerne sparwozdanie prezes Chudziński, przedstawiając całoroczny okres pracy. Kurator kasy pogrzebowej p. Kaczmarek, zdając sprawozdanie, nawoływał członków do płacenia należnych składek. W dyskusji p. Popa podkreślił zasługi i prace zarządu, któremu udzielono absolutorjum. Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu, który jest nast.: prezes p. Chudziński, inni członkowie zarządu zostali wybrani jednogłośnie przez aklamację. Na korespondenta dziennikarskiego wybrano p. Kopkowskiego.

Na walne zebranie tow. „Sokół" przybyła delegacja z okręgu z p. Domachowskim i p. Mączkowskim na czele. Zagaił przewodniczący p. Grabowski, udzielając głosu p. Domachowskiemu ze Świecia. Na prezesa powołano nauczyciela p. Zakrzewskiego.

Poznań.

Z walnego zebrania Związku Czeladzi i Podmistrzów Murarskich na Wielkopolskę.

W Poznaniu odbyło się w ub. niedzielę walne zebranie Związku Czeladzi i Podmistrzów Murarskich na Wielkopolskę. które zagaił p. Kamieniak z Poznania. Sekretarz p. Majchrzak przedłożył obszerne sprawozdanie z działalności organizacji. Związek istnieje 6 lat, rozwija się pomyślnie, a zarząd dbały o swych członków, skutecznie zabiega o poprawę ich bytu.

Sprawozdanie ze stanu kasy, wygłosił skarbnik p. Staliński. Na wniosek komisji rewizyjnej w osobach pp. Jewasińskiego, M. Kaczmarka i Z. Piotrowskiego, udzielono zarządowi pokwitowania.

Do nowego zarządu wybrano pp. Kamieniaka — prezesem, Majchrzaka — sekretarzem, Stalińskiego — skarbnikiem, rewizorami — A. Jewasińskiego, M. Kaczmarka, Z. Piotrowskiego i A. Szymkowiaka.

Marszałkował podczas wyborów p. Bejona.

W dyskusji na temat połączenia Zw. Podmistrzów ze Zw. Czeladzi i Podmistrzów zabierali głos pp. Marcinkowski, Maćkowiak, Jewasiński, Kaczmarek i inni.

Z życia Związku Organistów Wlkp.

Walne, roczne zebranie Związku Organistów na Wielkopolskę — odbyło się w ub. niedzielę w Poznaniu. Po wysłuchaniu Mszy św. w kościele św. Marcina, którą odprawił prezes Związku Chórów Kościeln. ks. prob. Faustman za spokój duszy zmarłych członków, — zebrali się delegaci w liczbie powyżej 100 w sali Księgarni św. Wojciecha. Zjazd zagaił prezes Związku prof. Józef Pawlak, powołując na przewodniczącego senjora p. Domagalskiego z Żerkowa. Ponadto weszli w skład prezydjum pp.: Mulorz z Bydgoszczy i Dolniak z Poznania. Walne zebranie powzięło jednomyślną uchwałę, mianującą dyrygenta chóru archikatedralnego ks. prof. dr. Gieburowskiego i ks. prezesa Faustmanna członkami honorowymi. Wyczerpujące sprawozdanie z czynności Związku przedłożył sekretarz p. Siedlewski, p. prof. Pawlak referował sprawę regulaminu służbowego dla organistów, normującego stosunek organisty do księdza proboszcza i naodwrót, regulujący ponadto pewne sprawy uposażeniowe. W dyskusji zabierali głos liczni mówcy m. in. pp.: ks. prof. Gieburowski, Mulorz, Stańczyk, Dolniak, Przybyliński, Bolewiński, Figaszewski, Nowotko, Kurkiewicz, Stysz, Ratajczak, Slęk, Domagalski, Zborowski, Gauza, i Szczepaniak. Przyjęto rezolucję z wyrazami hołdu dla J. E. Ks. Kardynała Prymasa zawierającą ponadto prośbę, by władza duchowna zaleciła przestrzeganie regulaminu służbowego przez rządców kościołów.

Zarządowi wyrażono pełne uznanie. Zarząd ukonstytuował się jak następuje: prof. Józef Pawlak — prezes, Gauza z Mieszkowa — wiceprezes, Siedlewski — sekretarz, Olszewski — skarbnik, Żurowski z Mogilna, Rynk i Dolniak z Poznania jako radni.

Ostrów.

Jubileusz. Dnia 1 bm. obchodził jubileusz 50-lecia pracy drukarskiej wydawca i redaktor „Orędownika Ostrowskiego" p. Józef Dwornik. Tego samego dnia obchodził 25-cioletni jubileusz pracy nauczycielskiej, nauczyciel tut. szkoły powszechnej im. Tad. Kościuszki, p. Jan Karge. Jubilatom „Szczęść Boże".

Prymicje. W ub. środę, dn. 7 bm. odprawił w tut. kościele parafjalnym neoprezbyter St. Matuszczak pierwszą uroczystą Ofiarę Mszy św. Ks. M. jest synem urzędnika miejskiego w Ostrowie, tutaj ukończył gimnazjum, studja teologiczne odbywał w Poznaniu.

Z przysposobienia wojskowego. W Gorzycach Małych (pow. odolanowski) odbyło się przy udziale komendanta P. W. z Odolanowa, p. kpt. Massaczy'ego oraz nauczyciela p. Pawłowskiego, organizacyjne zebranie P. W. Na członków zapisało się 27 z pośród zebranych.

Ciekawą statystykę podaje tutejsza „Opieka Dworcowa", z swej humanitarnej pracy w roku 1927 i tak: porad udzielono 2177 osobom, nocowało bezpłatnie 215 kobiet, za opłatą 157 kobiet, posiłków wydano 431, 29 kobietom dano posady, 19 osób przekazano do szpitala, 49 osobom wykupiono bilety. Paniom, zatrudnionym w Opiece, należy się pełne uznanie za tak owocną pracę.

Kradzieży na szkodę wdowy Sobczakowej we Wtorku, pow. ostrowski), dokonali niewyśledzeni dotąd złodzieje. Straty są nie wielkie.

Z POMORZA.

ŚWIEKATOWO, pow. świecki. Pożar. W ub. niedzielę w niewytłumaczony sposób wybuchł pożar w zagrodzie p. Schmidta na wybudowaniu. Miejsc. Straż Ochotnicza natychmiast pośpieszyła na miejsce pożaru. Spłonął chlew wraz z przylegającą stodołą. Pozatem spłonęła bryczka, duży zapas siana itd. Akcja ratunkowa skierowana była na sąsiednie budynki, którym rozszalały żywioł poważnie zagrażał. Zniszczone pożarem nieruchomości ubezpieczone były na... 1.000 zł.

ŁASKI, pow. świecki. Z życia Powst i Woj. Założono tu Tow. Powst. i Wojaków. Zarząd towarzystwa tworzą pp.: Franciszek Breier — prezes, Teofil Gwizdała — zastępca, Bronisław Megger — sekretarz, Leon Rezmer — skarbnik, Józef Smukowski — komendant, Józef Chabowski — zastępca, Jan Kubiś — ref. ośw. — Nowej placówce „Szczęść Boże".

ZALESIE KRÓLEWSKIE, pow. świecki. Z Kółka Rolniczego. Na walnem zebraniu Kółka Rolniczego ukonstytuował się nast. nowy zarząd: prezes p. Ignacy Karwasz z Lipienicy, zastępca p. Sznajdrowski, sekretarz p. Warmbier, skarbnik p. Suchalski, kier. szkoły.

TOPÓLNO, pow. świecki Jarmark. W czwartek 8 bm. odbędzie się tu jarmark na konie i bydło.

Ważne dla okolicy. W czasie od 13 do 20 bm .odbywa się w lokalu p. Piotrowskiego wtórna legalizacja wag i miar przez Lotny Urząd Miar. W wspomnianych dniach stawić się winni posiedziciele narzędzi mierniczych z gmin: Topólno, Cielerzyn, Cielerzynek, Chrystkowo, Grabowo, Grabówko, Kozielec, Suponin, Rudki, Topolinek i Trępel.

KIEŁPIN, pow. tucholski. Zgon W wiosce naszej zmarł, zaopatrzony Sakramentami św. po długich i ciężkich cierpieniach dnia 4 marca br. ś. p. Zygmunt Glaza senjor, obywatel Kiełpina, przeżywszy lat 55. W zmarłym traci wioska dzielnego rolnika, ogólnie lubianego obywatela i wielce szanowanego właściciela miejscowej oberży. Zmarły pozostawił żonę i dzieci dorosłe, pogrążone w głębokim smutku. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 8 bm. Cześć jego pamięci!

Toruń.

Nocny dyżur ma do dnia 9 bm. włącznie apteka „Radziecka", ul. Szeroka.

Z Teatru Pomorskiego.

W środę, dnia 7 bm., o godz. 8 wieczorem premjera znakomitej komedji Bernauera i Oesterreichera p. t.: „W rajskim ogrodzie", która przez szereg miesięcy cieszyła się niezwykłem powodzeniem na scenie Teatru Letniego we Warszawie. Fascynująca treść tej komedji obfituje w momenty tak dramatyczne jak i wysoce komiczne, przeplatane epizodami życia kabaretowego, ujawniającego zakulisowe tajemnice małych teatrzyków, a urozmaiconego popisami baletowymi układu p. Ł. Piechotówny. Błyskotliwe efekty akcji przenoszą nas kolejno z małego paryskiego Variete do pierwszorzędnego hotelu na Riwierze, poczem bohaterzy sztuki znajdują się we wielkiem mieście stołecznem i rozwiązują problem komedji w małym zacisznym pensjonacie. Ogromne pole do popisu w roli uroczej pieśniarki kabaretowej będzie miała ulubienica naszej publiczności — p. Marja Fiszerówna, obok której wystąpią pp. Zielińska, Waczyńska, Łodzińska, Zarembina, Meglicka, Mirecka, Bystrzyński, Balcerzak, Ilcewicz, Jejde, Jaworski, Marjański, Konstantynowicz, Orlicz, Aleksy, Uliński i Stańczyk. Reżyseruje jak zwykle pomysłowy p. Feliks Chmurkowski. Ceny miejsc zwykłe.

We czwartek, dnia 8 bm., o godz. 8 wieczorem poraz drugi doskonała komedja „W rajskim ogrodzie".

Konfiskata „Dziennika Bydgoskiego" W Toruniu skonfiskowano „Dziennik Bydgoski" oraz „Goniec Nadwiślański" z oświadczeniem p. Grobelnego z Grudziądza.

Z Urzędu Stanu Cywilnego w Toruniu. W czasie od 26 lutego do 3 marca br. urodziło się 16 chłopców, 12 dziewcząt, w tem 9 nieślubnych dzieci, razem 28 dzieci. Zmarło 7 mężczyzn, 7 kobiet, 7 dzieci, razem 21 osób. Ślubów zawarto 1.

Co grają w kinach?

Kino „Światowid" wyświetla sensacyjny film p. t. „Czerwony Pirat". Do tego nadprogram.

„Pan" wyświetla piękny niesamowity ultrasensacyjnych przygód film w 10 aktach pt. „Człowiek-rak". W roli głównej występuje J. Hrab, Plater Zyberka.

Tczew.

Ofiara zawodu Na stacji towarowej Zajączkowo, przetokowy Dobrowiński podczas służby, upadł tak nieszczęśliwie pod wagon, że koła ucięły mu lewą nogą.

Na listę niemiecką padły głosy polskie! W roku 1922 lista mniejszości w okręgu naszym otrzymała 13015 głosów przy wyborach do sejmu, obecnie oddano 17 768 głosów. Wiemy dokładnie nawet ze sprawozdań urzędowych, że liczba Niemców się zmniejszyła — a skąd taki wielki przyrost głosów? Widoczną jest tu zdrada pseudo-polaków, którzy oddali głosy na Niemców.

281095 obywateli w Wielkopolsce i na Pomorzu

oddało głosy swe na blok Chadecji z Piastem.

W poszczególnych okręgach oddano głosów:

Bydgoszcz	15 833	na listę nr. 43
„	12 843	na listę nr. 38
Gniezno	32 893	na listę nr. 25
Szamotuły	33 846	
Ostrów	60 318	
Poznań - miasto	2 233	
Poznań - Leszno	33 846	
Toruń	20 389	
Grudziądz	22 773	
Tczew	26 121	
Razem	281 095.	

Kasiarze, którzy okradli kasę kolejową w Działdowie, skazani na ciężkie więzienie.

W piątek, dnia 2 bm. toczyła się rozprawa przed Sądem Okręgowym w Brodnicy przeciw rozpruwaczom ogniotrwałej szafy, kasy kolejowej w Działdowie. Oskarżeni przybyli na gościnny występ do Działdowa z Warszawy, gdzie najpierw okradli ks. proboszcza, a następnie zabrali się do ogołocenia kasy kolejowej, co im się także udało, gdyż zabrali 12 tys. złotych. Stało się, iż posterunkowemu policji podpadł na dworcu jeden osobnik, który kupował przy kasie trzy bilety III klasy do Warszawy, to też po odkryciu kradzieży, zawiadomiono Post. Pol. na wszystkich stacjach na drodze do Warszawy i w przeciwne kierunki. W niedługim czasie już nadeszła wiadomość a w ślad za nią transport trzech osobników i blisko całej kwoty pieniędzy i przewieziono ich najpierw do Działdowa a stąd do więzienia śledczego w Brodnicy.

W ub. piątek odbyła się rozprawa sądowa, na której ustalono, iż opryszkami byli Wacław Jastrzębski, Marjan Piotrowski i Józef Zaleski, których skazano — pierwszego na sześć, dwóch ostatnich na trzy lata ciężkiego więzienia i dozór policyjny.

Gdy przewodniczący uzasadniając wyrok zwrócił im uwagę, by po odbyciu kary stali się ludźmi pracy i użytecznymi członkami społeczeństwa — odezwał się jeden z oskarżonych opuszczając ławę oskarżonych cynicznemi słowy: „gdy wyjdziemy z więzienia, to nie okradać, ale z rewolwerem w ręku mordować będziemy".

Sensacyjne samobójstwo w Brodnicy.

W ub. poniedziałek rozeszła się pogłoska o samobójstwie byłego właściciela majętności Opalenica, w pow. brodnickim. Wieści te rzeczywiście się sprawdziły. Przy ul. Hallera, gdzie mieściła się „Agra", handel produktów vrolnych zamieszkiwał w sepratce, gdyż rodzina zamieszkuje przy ul. Przykop, współwłaściciel Michał Robiński. Denat był od kilku dni chory, a w ostatnich czasach podupadł bardzo finansowo. Krytycznego dnia, spożywszy kolację udał się na spoczynek, a kiedy rano służąca zaniosła mu kawę zastała martwe już zwłoki z przestrzeloną skronią. Browning, narzędzie samobójcze, leżał na piersiach. Kula skierowana w skroń przeszła przez mózg, szczyt łóżka i uszkodziwszy ścianę spadła na podłogę. Robiński liczył lat 48 i od dwóch lat, sprzedawszy Opalenicę, zamieszkał w Brodnicy. Co go do tak strasznego kroku popchnęło dotąd nie ustalono, gdyż nie pozostawił po sobie żadnej wiadomości.

Żonobójca z Cieszyn skazany na 12 lat ciężkiego więzienia.

W ub. sobotę odbyła się przed sądem w Brodnicy rozprawa przeciw żonobójcy Józefowi Gontarskiemu z Cieszyn. W dniu 24 października ub. r. rozeszła się wieść, że w państwowym lesie w Cieszynach znaleziono zwłoki powieszonej kobiety w pozycji leżącej. Była to dzień przedtem zaginiona mieszkanka Cieszyn niej. Gontarska.

Tło morderstwa przedstawia się bardzo tragicznie. Gontarski, pochodzący z pow. rypińskiego ożenił się w roku 1921 z sześć lat starszą od siebie Juljanną. Oskarżony dziś liczy zaledwie 26 lat. Początkowo małżeństwo zamieszkało w Słoszewach i żyło dość szczęśliwie, a zwłaszcza gdy im Pan Bóg dał urodziwą córeczkę.

Szczęście małżeńskie poczęło się chwiać, gdy młodego małżonka zaciągnięto w szeregi wojskowe na dwa lata aż do Wilna. W tym to czasie małżonka postarała się o nowego gacha — a stosunki te nie pozostały bez skutku, gdyż niedługo po powrocie w progi rodzinne powiła Gontarska drugą córeczkę. Przebaczył jednak jej wiarołomstwo i żyli znów czas jakiś szczęśliwie.

Gontarscy wreszcie przeprowadzili się do Cieszyna, gdzie G. pracował jako jednodzienny lub tygodniowy najemca. W tym to czasie zapoznał on przy pracy niej. Górnego i zaprosił go do siebie na pogawędkę. Górny skorzystawszy z zaproszenia uczęszczał do domu przyjaciela, zwłaszcza w jego nieobecności. Gontarski raz przez małżonkę zdradzony począł ją podejrzewać o nowe stosunki, a zwłaszcza z Górnym i na tem tle powstały niesnaski rodzinne.

W sobotę poprzedzającą dzień krytyczny G. postanowił stanowczo z żoną się rozprawić, to też gdy w niedzielę rano szedł do swego chlebodawcy, zaproponował żonie, aby poszła z nim do lasu na grzyby.

I stało się, że kiedy w wszystkich kościołach dzwony wzywały wiernych na niedzielne nabożeństwo — w lesie państwowym w Cieszynie pow. brodnicki rozgrywała się tragedja małżonków Gontarskich. Na zapytanie męża — czy ma bliższe stosunki z Górnym usłyszał odpowiedź: „Jak ci nie zdradziłam kto jest ojcem Władzi (córki z czasów wojskowych) tak ci i tego nie zdradzę". Gontarski rozwścieczony, schwycił żonę za krtań i udusił.

Po uprzytomnieniu sobie szalonego kroku odwiązał swej ofierze fartuch, podarł w pasy, pozwiązał i zrobiwszy pętlicę pod gardłem uwiązał nieszczęśliwą do drzewa. Następnie najspokojniej powrócił do swych obowiązków.

Dnia następnego wszczęto poszukiwania i znaleziono trupa. Na wstępie zaraz ustalono, iż samobójstwo jest wykluczone. Pierwsze podejrzenie padło na Gontarskiego, którego też aresztowano i odstawiono do więzienia w Brodnicy, a wzięty w krzyżowy ogień pytań przez sędziego śledczego przyznał się do winy. Epilog dramatu rodzinnego Gontarskich rozegrał się przed Izbą Karną w sobotę, dnia 3 bm., gdzie skazano oskarżonego na 12 lat ciężkiego więzienia i utratę praw obywatelskich.

Grudziądz.

Teatr Miejski.

Dziś „Paganini", ceny zniżone. Przepiękna operetka Lehara w wykonaniu artystów warszawskich, ukaże się po raz drugi i ostatni na naszej scenie. Celem uprzystępnienia ceny miejsc zniżono od 1 zł. do 4 zł.

„Siostra Helena". Pełna uroku i humoru komedjo-farsa „Siostra Helena", która na poprzednich dwóch przedstawieniach ogólnie się podobała, dana będzie na czwartkowem przedstawieniu, po cenach zniżonych od 50 groszy do 2 zł. Abonament ważny bezprocentowy. Początek o godz. 1,30 wiecz.

Sobota premjera „Don Juan" ukaże się po raz pierwszy w nadchodzącą sobotę. Rolę tytułową odegra p. St. Wrącki, pozatem w rolach głównych ukażą się pp. Zbierzchowska, Pobóg-Nowicka, Pilecka, Opaliński, Tański i inni. Reżyseruje Kazimierz Opaliński. Nowe dekoracje pomysłu Worsztynowicza. Sobotnia premjera budzi wielkie zainteresowanie. Sprzedaż biletów rozpoczęta.

Teatr grudziądzki w Starogardzie. W nadchodzący piątek zapowiedziany jest jeden występ zespołu Teatru grudziądzkiego, który odegra rewję 2-aktową, urozmaiconą popisami baletowymi przy udziale orkiestry 64 p. p., „Ryms do teatru".

Teatr w Tczewie. Afisz zapowiada na nadchodzącą sobotę świetną rewję, urozmaiconą baletem, „Ryms do teatru", w wykonaniu artystów Teatru Miejskiego z Grudziądza i orkiestry 64 p. p.

Zmiany w Miejskiej Kasie Chorych. W poniedziałek, dn. 5 bm. odbyło się zebranie zarządu Miejskiej Kasy Chorych. Na początku obrad był wybór dyrektora. Zgłosiło się 43 kandydatów z których trzech wybrał Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Poznaniu.

Wybrany został jednogłośnie dotychczasowy zastępca dyrektora p. Leonard Krzywiński, b. poseł na sejm i b. przewodniczący zarządu M. K. Ch.

P. Krzywiński przy obecnych wyborach nie ubiegał się o mandat poselski, lecz z całem zaparciem siebie poświęcił się pracy społecznej. Życzymy mu z całego serca, aby poszedł drogą swego poprzednika p. dr. Rudkowskiego, który naszą M. K. Ch. postawił na odpowiednim poziomie.

Odznaczenie prezesa Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zarządzeniem z dnia 24 lutego br. nadał złoty krzyż zasługi p. Tadeuszowi Marchlewskiemu, prezesowi Związku Tow. Kupieckich na Pomorzu, za zasługi około rozwoju kupiectwa na Pomorzu oraz zorganizowanie I. Pomorskiej Wystawy Rolnictwa i Przemysłu w Grudziądzu w 1925 r.

Serdeczna prośba do Szan. Pp. Pracodawców parafji grudziądzkich. Ze względu na wielką misję, która pod kierownictwem OO. Jezuitów, w naszej parafji odbywać się będzie od 4 do 18 bm., zanoszę do wszystkich Szanownych Panów Pracodawców, Dyrektorów i Kierowników instytucyj i przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych i rolniczych, aby zechcieli łaskawie uwzględnić ten nadzwyczajny okres pracy misyjnej dla odnowienia religijnego wszystkich parafjan i poczynić jak najdalej idące ułatwienia swoim pracobiorcom, aby swobodnie mogli brać udział w naukach i nabożeństwach misyjnych. — Ks. Dembek.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 7-go marca 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Tomasza z Akwinu, Frydolina w.
Jutro: Bł. Wincentego Kadł. b. w., Jana Bożego.
Wschód słońca: godz. 6,37.
Zachód słońca: godz. 17,47.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 5 bm. do poniedziałku 12 bm. dyżurują:
1) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa.
2) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.

Wypożyczalnia książek „Lektor“, ulica Gdańska 141 otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś przepiękna tragedja Fr. Schillera **„Marja Stuart“** w doskonałej obsadzie ról, w której prym dzierżą kreacje pp.: Koreckiej (tytułowa), Podgórskiej, Dominiaka, Łochmana, Koreckiego, Sawickiego, Stępowskiego, Wrońskiego i innych.

Jutro, w czwartek **„Księżna Cyrkówka“** Kalmana, która doznała entuzjastycznego przyjęcia z strony prasy i publiczności, która z niezwykłym zapałem oklaskiwała wszystkich wykonawców. **„Księżna Cyrkówka“** należy bezsprzecznie do największych szlagierów obecnego sezonu i ma zapewnione długotrwałe powodzenie.

W sobotę po południu o godz. 4-tej **po cenach najniższych** ukaże się po raz ostatni w sezonie arcydzieło Fredry **„Wielki człowiek do małych interesów“** z dyr. Stomą, świetnym inkarnatorem roli tytułowej.

Niedzielna popołudniówka wypełni po raz ostatni w sezonie **„Dzwony z Corneville“** Planquett'a.

W pełnych próbach **„Nie ożenię się“, „Fenomenalna umowa“** oraz operetka **„Tylko ty“.**

W pracowniach teatralnych wre wytężona praca przygotowawcza około wystawienia **„Kredowego Koła“** Klabunda.

— **Druga konferencja apologetyczna w kościele Klarysek.** Jutro, w czwartek, dnia 8 bm. o godz. 6,45 wieczorem wygłosi ks. profesor Kukułka naukę n. t. **„Panchrystjanizm — a Kościół katolicki“.** Śpiewać będzie Towarzystwo Śpiewackie „Moniuszko“ pod kierownictwem p. Masłowskiego i wykona piękne pieśni pasyjne na cztery głosy.

— **Podwieczorek harcerski.** W podwieczorku, który urządza koło przyjaciół harcerzy I drużyny żeńskiej dnia 10 marca w Resursie Kupieckiej objęły obowiązki gospodyń Panie: Adamczewska, hr. Bnińska, Chorzewska, Demiro-Saulska, Dobrowolska, Gorzechowska, Januszkiewiczowa, Kubicka, Leskiewiczowa, Minkiewiczowa, Mondralowa, Podwińska, Regameyowa i Zarembina. Powyższe nazwiska dają pełną gwarancję, że ta impreza wypadnie wspaniale.

— **Członkowie T-wa Alliance Française,** oraz **uczniowie Francuskich Kursów Rządowych** pragnący korzystać ze zniżkowych biletów do Teatru Miejskiego, proszeni są o zgłoszenie do sekretarjatu Kursów, w gimnazjum Kopernika, otwartego codziennie od godz. 6—8 wieczorem.

— **Nadzwyczajny koncert w Grandce.** W restauracji i kawiarni „Grand-Café“, ul. Jagiellońska 12, urządza w czwartek dnia 8-go marca 1928 r. znany i ceniony kapelmistrz Alojzy Finc nadzwyczajny koncert utworów Jana Straussa. Początek programu o godz. 9-tej wieczorem.

— **Prywatne kursy muzyczne i organistowskie** rozpoczęły już swą naukę na różnych instrumentach, oraz teorji i śpiewu. Szkoła mieści się przy ulicy Śniadeckich 50 i niezawodnie wiele osób skorzysta z kursów, na których można nauczyć się gry na tak poważnym, a miłym niezwykle instrumencie, jakim są organy.

— **Ciągnienie loterji państwowej.** Przypominamy naszym Szanownym Czytelnikom i Przyjaciołom, że **w dniu 8 marca** rozpoczyna się trzydziestodniowe ciągnienie V-tej klasy Loterji Państwowej. Jako źródło zakupu losów możemy polecić kolekturę p. Edwarda Chamskiego przy ul. Pomorskiej nr 1 (Zwracamy uwagę na ogłoszenie tejże kolektury w dzisiejszym numerze naszego pisma.)

— **Znaleziono** zupełnie nową rękawiczkę skórzaną męską. Do odebrania w redakcji.

— **Bezczelny rabuś.** Dnia 3 bm. skradziono w ul. Kozietulskiego narożnik ul. Płockiej pewnej pani ręczną torebkę z zawartością. Sprawca wydarł owej pani torebkę z ręki przemocą i zbiegł. Na alarm poszkodowanej udało się dwóch młodych panów w pogoń za opryszkiem, którego przytrzymali, torebkę mu odebrali, lecz nie stwierdziwszy nazwiska puścili go. Uprasza się, aby wymienieni panowie, którzy przytrzymali złoczyńcę zgłosili się w Komisarjacie V P. P. przy ul. Zamojskiego 8 celem zapodania rysopisu sprawcy.

— **Ożenił się dwa razy.** Niejaki Jan Lewicki, lat 40, zamieszkały w Bydgoszczy, poślubił w r. 1910 w Düringen-Osterode (Prusy Wschodnie) Martę Mańkowską, którą po roku pożycia porzucił, pozostawiając ją z małem dzieciątkiem. Żona nie wiedziała nic, gdzie się mąż obraca. W r. 1920 wypływa znów Lewicki w Wartosławiu, gdzie zapoznał się z Pelagją Gumnówną, i okłamując ją, że jest kawalerem, zawarł z nią związek małżeński. Z tego małżeństwa przyszło na świat 4 dzieci. Tymczasem pierwsza żona Lewickiego, dowiedziawszy się o jego pobycie w Bydgoszczy, przyczyniła się do wykrycia całej sprawy i spowodowała aresztowanie Lewickiego, który będzie odpowiadał przed sądem za bigamję.

Nadmienić należy, że Lewicki tak pierwszy, jak drugi ślub, zawarł w kościele i w urzędzie cywilnym.

Z posiedzenia komisji dla spraw bezrobocia.

Dnia 1 bm. na posiedzeniu komisji dla spraw bezrobocia, odbył się przetarg na dostawę mąki dla wypieku chleba dla kuchni ludowej.

Następnie komisja omówiła podział uchwalonej przez korporacje miejskie kwoty 15.000 zł. dla bezrobotnych. Uchwalono: 1) wypłacić dnia 14 bm. wszystkim bezrobotnym nie pobierającym zasiłku z państwowego funduszu bezrobocia a) samotnym powyżej lat 19-stu 8 zł., b) wszystkim żonatym 10 zł.; 2) wypłacić 3-ego kwietnia wszystkim samotnym wyżej 19 lat po 10 zł., wszystkim żonatym po 15 zł.

Komisji przewodniczył p. radca Kocerka w towarzystwie p. radcy Wachego.

PROGRAM W KINACH.

KRISTAL. Dziś, stanowczo schodzi z ekranu **„Casanowa“**, wspaniały film, którym Bydgoszcz zachwycała się przez kilka dni, zapełniając na każdym seansie widownie kina „Kristal“. Jutro, wspaniała komedja **„Gałazdo miłostek“** z Harry Liedtkiem w głównej roli.

NOWOŚCI. Monumentalny film **„Napoleon Bonaparte“** na ekranie jeszcze dwa ostatnie dni. Tak pięknego filmu o cudownej technice i wyjątkowo interesującej treści, opartej na historji, nie prędko ujrzymy na ekranie.

MARYSIEŃKA dziś po raz ostatni wyświetla przepiękny dramat ludzkich namiętności p. t. „Symfonja zmysłów“ z Gretą Garbo i Johnem Gilbertem w rolach głównych.

CORSO. Dramat z życia poszukiwaczy złota p. t. „Biały kieł“, podług powieści Jackie Londona. W obrazie tym gra znakomicie tresowany, wspaniały pies-wilk. Nadprogram komedja p. t. „Ślub za 50.000 dolarów“. Razem 12 aktów.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

S. M. P. „Gwiazda“. W środę, 7 bm. o 7-ej wieczorem lekcja kółka muzycznego, oddział smyczkowy i mandolinistów. Przybycie każdego konieczne.

Związek Pracowników Kupieckich. Zebranie plenarne w środę, 7 bm., o godz. 20 w hotelu Lengninga przy ul. Długiej 56.

Tow. Marynarzy. Zebranie miesięczne w czwartek, 8 bm. o 7,30 wiecz. w lokalu Resursy Kupieckiej, ul. Jagiellońska. Na porz. dzien. bardzo ważne sprawy. Uprasza się o przybycie wszystkich członków, jak również zapraszamy byłych marynarzy celem ewent. zapisania się na członków.

„Sokół“ I., oddział żeński. Ćwiczenia odbywają się co środę każdego tygodnia od godz. 19—21 w sali ćwiczeń przy ul. Kordeckiego.

Tow. gimn. „Sokół“, Bydgoszcz VIII. Miesięczne zebranie w środę, 7 bm., o godz. 7 wiecz. w Strzelnicy. Referat wygłosi wiceprezes okręgowy dr. Żmudziński.

„Sokół“ V. Okole—Wilczak. Dziś w środę, o godz. 7,30 wiecz. zebranie miesięczne w szkole na Wilczaku, ul. Nakielska. Zebranie zarządu o godzinie 7 wieczorem tamże.

„Sokół“, Bydgoszcz IV, Bielawy. Zebranie plenarne w środę, 7 bm. o godz. 7,30 wiecz. w sali posiedzeń Instytutu Rolniczego, przy ul. Zacisze. Z powodu ważnych spraw uprasza się wszystkich członków o gremjalne przybycie.

Bydgoskie Tow. Cyklistów. Zebranie plenarne 7 bm., o godz. 7 wiecz. w Resursie Kupieckiej. Uprasza się o liczny udział. Goście i sympatycy sportu kolarskiego mile widziani.

Tow. Powst. i Wojaków, Jachcice. Zebranie plenarne 8 bm., o godz. 6 wiecz. w lokalu zebrań. O punktualne stawienie się wszystkich członków prosi zarząd.

Tow. Pomocników Fryzjerskich. W środę, 7 bm. zebranie o godz. 8, u p. Mellera, Plac Piastowski. O liczne przybycie prosi zarząd.

Klub Wioślarski „Gryf“. Plenarne zebranie klubu 8 bm., o godz. 8 wiecz. u p. Cisewskiego, Stary Rynek.

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 21. 2. 1928 roku.

Bydło:

A. Woły:	
a) pełnomięsiste, wytuczone woły najwyższej wartości rzeźnej, niezaprzęgane	156–150
b) pełnomięsiste, wytuczone woły od lat 4 do 7	136–140
c) młode mięsiste nie wytuczone starsze wytuczone	120–128
B. Stadniki:	
a) pełnomięsiste, wyrosłe najwyższej wartości rzeźnej	138–142
b) pełnomięsiste młodsze	130–132
c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze	120–124
Cielęta:	
b) najprzedniej. cielęta tuczne	150–160
c) średnio tuczone cielęta i najprz. ssaki	136–140
d) mniej tuczone cielęta i dobre ssaki	126–130
e) liche ssaki	112–120
Owce:	
Opasy chlewne.	
b) starsze skopy tuczne, liche jagnięta tuczne i dobrze odżyw. młode owce	126—
Świnie:	
b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	186–188
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg.	180–184
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg.	172–176
e) mięsiste świnie ponad 80 kg.	178–166
f) maciory i późne kastry	140–170

Bank Polski płacił w dniu 7. marca za:

dolary amerykańskie	8,85 8,84
funty szterlingów	43 29
franki szwajcarskie	170,87
franki francuskie	34 92
marki niemieckie	215
guldeny gdańskie	173,05
szylingi austrjackie	125,06
liry włoskie	46,92
korony czeskie	26,29

POSADY

Miarodajni znawcy

odżywiania się ludności są zdania, że tego rodzaju żywność mieszana jest najodpowiedniejsza, w skład której wchodzą kilka razy tygodniowo małe racje mięsa, codziennie obficie jarzyny i owoce, a pozatem stałe potrawy mączne na mleku. Niewątpliwie życzeniem każdego jest, aby potrawy mączne jaknajbardziej były urozmaicone. Pod tym względem przychodzą każdemu z pomocą **Dra Oetkera proszki budyniowe,** które łatwo i szybko przyrządzić można przy użyciu mleka. Dają one smaczne i pożywne dania deserowe. **Dra Oetkera proszek budyniowy** jaksamo jak **proszek do pieczenia „Backin“, cukier waniljowy, mączkę „Custin“** itp. otrzymać można z powodu wielkiego na nie popytu zawsze świeże w wszystkich sklepach. Wiele **nowych i cennych** wskazówek do pieczenia czerpać można z **nowej barwnie ilustrowanej książki z przep. sami Oetkera,** wydanie F, którą otrzymać można za 40 gr. w każdym sklepie. Z książki tej dowiedzieć się można również bliższych szczegółów o doskonałym **aparacie do pieczenia „Czarodziej“,** na którym przy małym płomieniu gazowym można piec, smażyć i gotować.

Dr. August Oetker, Oliwa.

Województwo pomorskie

Państwowe Nadleśnictwo Przymuszewo

poczta Lipnica, powiat Chojnice

wydzierżawi przez submisję

prawo rybołóstwa

w jeziorze „Purzyn“ o powierzchni 57,476 ha na lat 12 od 1-go VII. 1928 r. do 30. VI 1940 r. Oferty w zalakowanych kopertach z napisem „Submisja na jezioro“ należycie ostemplowane należy przesłać pod adr. tutejszego nadleśnictwa, najpóźniej **do dnia 26 marca 1928 r. godz. 11-tej przed połud.** poczem nastąpi otwarcie ofert w obecności ewentual. przybyłych oferentów. Wysokość rocznego czynszu dzierżawnego należy oznaczyć w kg. szczupaka konsumcyjnego z każdego ha. pow. jeziora.

Warunki dzierżawy można przejrzeć w kancelarji nadleśnictwa. Zatwierdzenie ofert zastrzega się Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy. (5909

Nadleśniczy Państwowy.

Zakład krawiecki „WYGODA“
Gdańska 148.

Wykonuje wszelkie garnitury na miarę i przyjmuje garderobę do czyszczenia reperowania i prasowania po cenach umiarkowanych (5429

Józef Jozwiakowski.

Marmelade

znaną ze swej dobroci, pod gwarancją owoc i cukier

w kubłach . . . . à 25 kg.
w wiaderkach blasz. . . . . à 12,5 „
i w wiaderkach . . . . . . à 1 „

poleca hurtownie

„KAMA“ Fabryka wyrobów cukrowych i marmelad

Bydgoszcz Zduny nr. 13. Telefon 1410. (5188

NA RATY **NA RATY**

RADJO

APARATY I CZĘŚCI SKŁADOWE

Największy wybór nowości

ZAKŁADY RADJOTECHNICZNE

Inż. R. i T. JANKOWSKY

Bydgoszcz, Śniadeckich 2. Tel. 11-07.

970

Torf prasowany

suchy, potrzebuje przedsiębiorstwo przemysłowe przy kanale Nadnoteckim w ilości **150 tonn miesięcznie.** Oferty do biura ogłoszeń „PAR“, **Bydgoszcz, ul. Dworcowa nr. 72 pod „Torf“.**

PIANINA

przez artystów uznane, premjowane

złotym medalem

kupuje się najkorzystniej

i na dogodnych warunkach spłaty

w CENTRALI PIANIN

Bydgoszcz, (25372

ul. Pomorska 10. Tel. 17-38

Zastępstwo: **Łódź i Lwów.**

Baterje anodowe
do lamp dwusiatkowych
do lamp kieszonkowych

BAIRA FABRYKA ELEMENTÓW i BATERJI
TELEF: 1082
POZNAŃ PATRONA JACKOWSKIEGO 5/7.

Nie reklamą

lecz dobrocią towaru przekonała firma

J. Glinka w Poznaniu

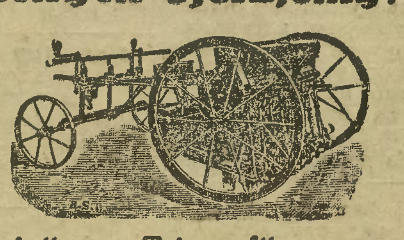
Fabryka wódek i likierów. Hurt. win

że **wyroby** jej są **doskonałe** i cieszą się wielkim popytem. 4680

Po cenach korzystnych oferujemy:

Siewniki
Ventzki,
Dehne i Zimmermann

Siewniki do sztucznych nawozów
„Westfalja“ — „Pomerania“ — „Triumpf“

Wypielacze „Pflanzenhilfe“

Dołowniki
Ventzki — Sarrazin

Sortowniki do ziemniaków
Oryg. Pollert — Dreyer — Vistula i Nitsche

Włóki rolne
Ventzki — Harder — Kuttruf

Pługi - brony - kultywatory
w wielkim wyborze. (4753

Bracia Ramme, Bydgoszcz
Telefon 79 ***Św. Trójcy 14b*** Telefon 79

3178

„LESYL“ **proszek do prania** używany przez każdą oszczędną pani domu, w jakości niedościgniony pod gwarancją bez chloru i nieszkodliwy. **Proszę zważać na niebieskie opakow.**

„LESYNA“ Fabryka mydeł, WEJHEROWO.

GNIEŹNIEŃSKA

LOTERJA KOŃSKA

Ciągnienie 26. kwietnia 1928.
Cena losu: zł 1.—; 11 losów zł 10.—

PAWEŁ KASCH

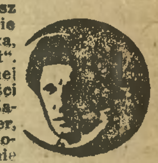
KOLEKTOR LOTERJI PAŃSTWOWEJ

Tel. 205 GNIEZNO, ul. Tumska 5. Tel. 205

P. K. O. Poznań 207 907.

Wysyłkę uskutecznia się odwrotnie za zaliczeniem pocztowym lub za poprzedniem nadesłaniu gotówki wyłącznie porto. Dla odsprzedających odpowiedni rabat.

Poznaj siebie i bliźnich!

Jeżeli Ci brak energji, równowagi, jeżeli cierpisz moralnie i nie znasz wyjścia, przyjedź osobiście lub napisz do psycho-grafologa Szyllera Szkolnika, autora prac naukowych, redaktora pisma „Świt“. Nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby (los Twój zależy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z któremi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Odpowiedź na szczerze zadane pytania, jak również horoskop słynnego medjum M-lle Evigny. Wszystkim czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego“ szczegółową analizę wysyła się po otrzymaniu zł 3.— (zamiast zł 5.—), można znaczkami pocztowymi. — Osobiście przyjmuję w godz. 12—7. Protokóły, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller Szkolnik, Redakcja „Świt“, Nowowiejska 32 m. 6, róg Marszałkowskiej. (4356

Ogłoszenie wyciąć i załączyć do listu.

Polecam: (3109

Nasienie cebuli
Ia żytawskiej, okrągłej, żółtej, 80% siły kiełkowania, 1 kg. 22,— zł, 10 kg. 200,— zł

Nasienie ogórków
Ia półdługich, 80% siły kiełkowania, 1 kg. 16.— zł, 10 kg 140.— zł

Cebulę strzelonkę
(Dymkę), najmniejszą, okrągłą, zdrową, Ia, 1 ctr. 150,— zł

Cebulki „Gladioli“
w kolorach Ia mieszanych, białe, czerwone, różowe, fioletowe, żółte itd. 100 szt. 20,— zł, w kolorach osobnych 100 szt. 40—50 zł

Cebulki „Montbreci“
100 szt. 4,— zł, 1000 szt. 20,— zł.

Drzewka owocowe pienne i krzaczaste, róże, rośliny ogrodowe, nasiona warzyw i kwiatów, nasienie trawy trawnikowej.

Hurt i detal.

Próbki i cenniki wysyłam na żądanie.

Zakład Ogrodniczy J. Kunke!

właśc.: **J. Wójtych**

Wągrowiec (Wielkopolska).

Inteligentną

ekspedjentkę

do składu rzeźnickiego z dobrą fachową praktyką przyjmą od 15 marca 1928 r.

B-cia Szulcowie — Bydgoszcz,
Plac Piastowski. (5892

Kasjerka

rutynowana, samodzielna siła, która może się wykazać dobremi świadectwami zaraz potrzebna. (5954

Zgłoszenia piśmienne z odpisami świadectw oraz fotografją nadsyłać

Bydgoski Dom Towarowy
ulica Gdańska róg Dworcowej.

Książkowa-kasjerka

która samodzielnie prowadzi książki i zestawia bilanse może się zgłosić z dołączeniem fotografji i podaniem pensji do firmy: (5906

W. Mulczyński, Starogard (Pom.)

Licytacja
przy ul. Gdańskiej 131/2 u spedytora Wodtkego.

W piątek, dnia 9 marca o godz. 10 przed poł. sprzedawać będę następujące **meble:** biurko, bufet stołowy, stół przed kanapę, kanapę, 5 foteli, szafę do rozbier., stół kuchenny, 2 lustra, wieszak korytarzowy, obrazy, lampy wiszące, wannę kąpielową, łóżko żel., torbę (skóra), bieliznę, garderobę, obuwie, siodło do jazdy, kandarę, szory, 50 szklanek do piwa, fotele trzcinowe, karnis e, maszynę do masła, lampy stojące, szafę do zegara, platery, zegarki złote i wiele inn. rzeczy. (5924

Michał Piechowiak, zaprzys. licytator i taksator
Długa 8 Magazyn mebli Tel. 1651

Baczność!
Moim wierzycielom podaję do wiadomości, że interes mój **zmuszony** byłem sprzedać, ponieważ p. **Helena Esop,** Siemiradzkiego 10 i moja sprzedawaczka **zupełnie mnie zrujnowali.** Zarazem oświadczam, że **nie zachodzi tu oszukaństwo.** (5921

Julius Malzahn, Łokietka 18a.

Licytacja drzewa.
We wtorek, dnia 13 marca br. o godzinie 9 przed południem odbędzie się w leśniczówce **Rudnik**

licytacja drzewa

(szczapy, wałki, drągi, pieńki i chróst).

Sprzedaż nastąpi w drodze publicznego przetargu za natychmiastową gotówką.

Magistrat. — Zarząd Leśnictwa.
5949) (—) F. Baranowski

W dniu 21 marca br. o godz. 10-tej rano odbędzie się na **składnicy celnej** gmach Espedycji Towarowej **sprzedaż licytacyjna** należących towarów:

1. **wino, wirtalka elektr., łańcuchy przegubowe, wyłączniki i oporniki elektr.,** 2. **skóry w krupponach, wyroby skórzane, wyroby żelazne, z blachy i drutu, aparat,** wymienione po 2. pod warunkiem wywozu zagranicę.

Bliższe dane w ogłoszeniu wywieszone w Urzędzie Celnym. Wzywa się odbiorców do wykupienia towarów przed terminem licytacji najpóźniej w dniu licytacji bowiem stracą prawo rozporządzania towarem.

5953 **Urząd Celny, Bydgoszcz.**

Państw. Nadleśn. Stronno.
Sprzeda w drodze licytacji **dn. 14. III. 28 r.** od godz. 10-tej począwszy w Hotelu **p. Ig. Nowaka w Koronowie**

około **600 mp. szczap i wałków opał.**
600 „ gałęzi I—III kl.
50 m³ drzewa użytkow. I—IV kl.
oraz **100 szt. żerdzi I—II kl. sosna i świerk**

5910) **Nadleśnictwo Państwowe.**

PRZETARG.
7 Okręg. Szefostwo Budownictwa w Poznaniu, Plac Wolności 16, sprzeda drogą przetargu nieograniczonego następujący materjał:

2 kotły parowe leżące, 230 kg. szlamu olow. od akumulatorów, 1400 mp. węża parc. od 20—100 m/m ∅, 1300 mp. węża gum. od 25—90 m/m ∅, motory gazowe, elektr. i wiele innych przedmiotów budowlano-elektrycznych.

Przetarg odbędzie się **dn. 20 marca 28 r. o godzinie 10-tej.**

Bliższe szczegóły otrzymać można w godzinach urzędowych pod wyżej wskazanym adresem.

Szef Budown. Wojsk. O. K. VII.
5911) (—) Skotarek, ppułkownik—inżynier.

Dom
na rozbiórkę 15 × 8 m. przy ulicy Kowalskiej nr. 3 **sprzeda** najwięcej dającemu **C. HARTWIG Sp. Akc.** międzynar. eksped. **ulica Dworcowa nr. 72.**

Metale
wszelkie żelazo oraz szmaty
kupuję i płacę wysokie ceny hurtowe.
Józef Narewski
hurtownia metali 5960
Kujawska 7 BYDGOSZCZ, Telefon 342

Dobrze położona
mleczarnia parowa
na Pomorzu, wyposażona w najmodniejsze maszyny włącz. maszyny do lodu, **korzystnie na sprzedaż.** Oferty pod „L. L. 33" do Dziennika Bydg. (5933

Zakup i sprzedaż
złota, srebra
oraz wszelkich artykułów w ten zakres wchodzących.
3492)
Henryk Kaszubowski
zakład zegarm. - złotniczy
Długa nr. 29.

Akcesorja do trumien
okucia tekturowe do trumien, bieliznę dla zmarłych, okucia dostarcza 5935
Leopold Saling
Landsberg, a/Warte (Dtschl.)

Bydgoska Gazownia Miejska
sprzedaje 5943
siarczan amonowy
(sztuczny nawóz).
Ważne dla rolników.

Łąka
8 mórg w Ciele nad Notecią sprzeda lub wydzierżawi. Zgłosz. do filji Dz. Bydg. pod **„Łąka".** (5932

Traktor - Fordson'a
z patentowym pługiem „Sacka", nowoczesny gotowy do użycia, okazyjnie **na sprzedaż.** 5905
E. Gehrke,
warsztat reparacyjny samochodów
Nakielska 119, tel. 322

Samochód
karetka „Fiat" 501 zupełny remont przeprowadzony, nowo wybity, poniklowany i polakierowany na sprzedaż. Zgł. do filji Dz. Bydg. pod **„Fiat".** (5931

Potrzebuję
2 pomocników krawieckich
na stałe zatrudnienie tylko pierwszorzędne siły.
Kowalczyk
Śniadeckich 6. (5862

Bednarzy
na stałą pracę poszukuje zaraz 5957
Antoni Piliński,
fabryka musztardy,
Bydgoszcz,
Nowy Rynek nr. 9.

Cytryny Ia
świeżo nadeszły
polecamy po cenach bezkonkurenc.
A. Walicki i Ska
Bydgoszcz, Jagiellońska 49
Telefon 945. 58 9

1 landau
wygodny, w dobrym stanie, patentowe osie na sprzedaż. L. Wegner, ul. Toruńska 185,6. (5766

3—4.000 złotych
wypożyczy lub złoży jako kaucję handlowiec rutynowany, lat 25, **za otrzymanie posady stałej** (Bydgoszcz, Poznań). Spieszne oferty z podaniem rodzaju posady, wysokości wynagrodzenia upraszam do Dz. Bydg. pod „P. 34". 5832

Posiadłość
w **Bydgoszczy,** nadająca się na hurtownię wymiany, zajazd i podwórze w centrum miasta kupię zaraz. Zgł. upr. się do Dz. Bydg. pod „L. P. Z. 450". 5918

Mechanik
specjalista na światło samochodowe potrzebny zaraz. Reflektuję tylko na pierwszorzędną siłę. K. Lewandowski, Zakłady Mechaniczne, Inowrocław. 5954

Stolarz
samodzielny może się zaraz zgłosić. Gądzyński, Kościuszki 27. 3158

- Podatki -
Rzecznik podatkowy i spraw administracyjnych
Fachowe biuro
Bydgoszcz, ulica Dworcowa 66
załatwia specjalnie i skutecznie wszelkiego rodzaju sprawy podatkowe i administracyjne, reklamacje, sprawdzanie bilansów, sprawy gminne, budżetowe, policyjne, wodne, drogowe, paszportowe, inwalidzkie, rentowe, akcyzowe, koncesyjne, hipoteczne i t. p.
Fr. Heymann
b. kierownik Urzędu karbowego i b. sekretarz powiatowy. 55 4
— 20-letnia praktyka. —

POLECENIA

Kanapy
leżanki, materace, garnitury klubowe tanio na raty. Tapicernia Jagiellońska 4, drugie podwórze. 5915

Sypialnie
dębowe, orzechowe, meble pojedyńcze, kuchnie, kanapy, leżanki i lustra wprost z warsztatu poleca najtaniej Fabryka Mebli, Bydgoszcz, Dr. Em. Warmińskiego 10. (5903

Przygotowuję
dziewczęta i chłopców do 1-ej klasy gimnazjalnej. Zgłosz. Dąbrowskiego 6. 5896

Fortepjany
pianina, stroi naprawia i odnawia po niskich cenach. Paweł Wichorek stroiciel fortepianów Grodzka 17 róg Mostowej tel. 273. 5881

48 fotografji
za 50 groszy! dodatek bezpłatny 2 duże i 2 małe fotografje w najkrótszym czasie wykonywać będzie znana firma „Bas". (3257

SPRZEDAŻE

500 mórg
sprzedam buraczanej ziemi budynki masywne, 20 mg. ogrodu owocowego, 40 szt. bydła, 12 koni. Gordon, Gdańska 60. (5855

Kolonjalka
z mieszkaniem pokój i kuchnia zaraz bez odstępnego do wydzierżawienia. Adres wskaże Dz. Bydg. 5897

Gospodarstwo
330 mórg na Pomorzu natychmiast na sprzedaż, żywy i martwy inwentarz kompletny. Zgłoszenia: B. Ostrowski, Chojnice, ulica Człuchowska nr. 48. Znaczek na odpowiedź załączyć. 5926

Willę
około 5 pokoi, komfort, ogród, poszukuje wyższy oficer na kilkuletnią dzierżawę płatną z góry. Okolica obojętna. Oferty do filji Dzien. Bydg. Toruń. pod „Od maja". (5938

Skład kolonjalny
z towarem i 2 pokojowem mieszkaniem z powodu stosunków familijnych zaraz do oddania. Gdzie, wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (3254

Z powodu
wyjazdu sprzedam dom w kuracyjnem mieście blisko Solanek, 2-piętrowy 10 okien frontowych. 2 pokoje i kuchnia wolne, cena 2000 dolarów. Wiadomość Michalak, Inowrocław, Synagoska 38. (5950

Kolonialka
dobrze zaprowadzona tanio do nabycia. Adres wskaże Dz. Bydg.

Nieruchomość
z restauracją, salką, składem kolonjalnym i piekarnią w pow. grudziądzkim natychmiast do odstąpienia. Wpłata 25000 zł reszta według umowy. Zgłosz. do filji Dz. Bydg. Grudziądz pod „Źródło dochodu" 5946

Skład
tutoniu i artykułów piśmiennych z urządzeniem i towarem przy bardzo ruchliwej ulicy, z 2-pokojowem mieszkaniem i kuchnią, w Toruniu natychmiast na sprzedaż. Oferty do filji Dz. Bydg. Toruń, pod „Skład". (5937

Kuchnie
tanio na raty. Stolarnia Nakielska 8. 5916

Maszyna
damska dobrze szyjąca Singera tanio na sprzedaż. Nowodworska 23, Bydgoszcz. 5895

Sokolski mundur
galowy sprzedam, ul. Dr. Em. Warmińskiego nr. 3, I ptr. lewo. 5888

Samochód
„Ford" limuzyna typu 1927 jak nowy, na sprzedaż. Marja Frydrychowska. Grudziądz, Chełmińska 56. 5948

Stolarskie
kozły fornierskie (fornierböcke) potrzebne. Zgłoszenia Najdrowski, Pomorska 22-23. (3253

Radio-aparat
3 lampkowy z wszystkiemi przyborami i szafką bardzo tanio na sprzedaż. Dom Górnoślązaków, ul. Śniadeckich 6a. (5922

Zakład fryzjerski
i perfumerja, duży lokal, 2 okna wystawowe, dobrze prosperujący, z całkowitem urządzeniem, w najlepszym punkcie w Grudziądzu okazyjnie sprzedam za cenę 9.500 zł. Zgł. do filji Dzien. Bydg. Grudziądz pod „227". 5944

Samochód
mało używany nowoczesnej marki kupię. Of. z opisem i podaniem ceny pod „G. M." do biura ogłoszeń „IRO", Hermana Frankego. 5925

Okazja.
Nowa kanapa pluszowa tanio na sprzedaż w stolarni ul. Nakielska nr. 16. 5902

Maszyna
do szycia „Mundlos" luksusowa okazyjnie tanio na sprzedaż. Adres wskaże „I R O" Biuro Ogłoszeń, Hermana Frankego. (5923

Na biuro
urządzenie, regały, szafki i stół maszynowy kupię. Podania do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Urządzenie" (3244

Stoliki
ogrodowe, beczki winne i różne sprzedam. Wiadomość Louwre, ul. Gdańska 143. 3255

Na sprzedaż
1 szafa, 1 lustro, 2 stoły i krzesła. Wiad. w filji Dz. Bydg. 3242

Sprzedam
nową bryczkę na rysorach Prądy 22. (5884

Pierze
białe (gęsie) sprzedam. Bieniak, Król. Jadwigi 8a, III. piętro. 3247

KUPNA

Poszukuję
kupna domu w centrum Bydgoszczy z interesem przy wpłacie 40—45000 zł. Oferty pod „J. W." do filji Dzien. Bydg. Grudziądz. 5945

POSADY WOLNE

Czeladnik
rzeźnicki z kilkuletnią praktyką może się zgłosić. Długa 14. 5912

Poważny zarobek
mogą sobie zapewnić osoby wszystkich stanów przez rozsprzedaż doskonałej nowości. Zgłoszenia Lisek, Wiatrakowa nr. 11, parter. 5899

Chłopak
potrzebny. Tapicernia Jagiellońska 4. (5913

Poszukuję
samotną kobietę lub służącą. — Bronisław Samorowski, Wiatrakowa 10. (5914

Potrzebna
dziewczyna do obciągania piwa. Zgłaszać się między godz. 9-10. Browary Chełmińskie pod Blankami 3. 5920

Potrzebny
czeladnik stolarski na dobrą pracę Dworcowa 76. 3241

Chłopiec
14 letni potrzebny. Gazeciarnia, Marcinkowskiego 1. 3246

Służąca
uczciwa może się zgłosić. Hoffmanowa, Kordeckiego nr. 35. (5893

Uczenica
do szycia bielizny i sukien może się zaraz zgłosić. Ul. Grudziądzka nr. 25. (5894

Robotnik
rolny kawaler potrzebny zaraz, świadectwa wymagane. Gdańska 40 I piętro lewo. (3256

Młoda
panienka mająca trochę pojęcia do rysunków robót ręcznych potrzebna. Oferty z próbami pod „M. J. 2" do Dz. Bydg. 5893

POSADY POSZUKUJĄ

Jazzbandzista
poszukuje posady. Oferty do filji Dzien. Bydg. Toruń, pod nr. „100". 5940

Dziewczyna
z dobrej rodziny szuka posady do dzieci z szyciem lub do starszego państwa. W ostatniej posadzie 7 lat. Kościuszki 58. parter pr. 5904

Rządca
samotny z sześcioletnią praktyką, poszukuje od 1. 4. posady pod dyspozycją. Proszę o łaskawe oferty do redakcji pod „W. W." 5854

Lepsza
panienka poszukuje posady do jednego dziecka 4—5 cio letniego. Łask. zgłoszenia do adm. Dzien. Bydg. pod „J. K. L.". (5861

Gospodyni
młoda inteligentna, uczciwa, pracowita, oszczędna, znająca dobrą kuchnię oraz wszelkie prace, z dobremi świadectwami, poszukuje posady u samotnego pana zaraz lub od 15. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Zaraz". (5885

Kupiec
z branży żelaza, lat 18, poszukuje posady zaraz. Grudziądz, ul. Cegielniana nr. 4, Schmeichel. (5947

DZIERŻAWY

Poszukuję
do wydzierżawienia dom z kilku morgami ziemi lub bez w kościelnej wsi. Oferty do Dzien. Bydg. pod „K. O." (5866

MIESZKANIA

Poszukuję
3 pokoje z kuchnią od gospodarza. Zapłacę czynsz roczny z góry. Okolica Stary Rynek, ul. Długa. Of. pod „R. H." do „IRO", Herm. Frankego 3. 5919

Mieszkanie
2, 3 pok. centrum wskaże „Norma", Gdańska 24. 3239

Za całorocznem
komornem potrzebuję mieszkanko 1—2 pokojowe z kuchnią. Zgłoszenia ul. Poznańska 18, fabryka. 5927

POKOJE

Pokój
ładnie umebl. do wynajęcia. Św. Trójcy 27, I p. 5905

Pokój
umebl. frontowy, słoneczny wynajmę zaraz. Jackowskiego 30, I p. lewo. 5900

Pokój
umebl. dla pani do wynajęcia. Nakielska 10 a skład papieru. (5858

Poszukuję
zaraz lub od 1. 4. 1 lub 2 pokoje dobrze umebl. z telefonem na biuro w centrum miasta. Of. do Dz. Bydg. pod „A. M. 29." 5876

Umeblowany
pokój z używaniem kuchni wynajmę. Kościuszki 48 II prawo. 3243

Umeblowany
pokój wynajmie się dla pani. Kołłątaja 10, parter lewo (3249

Pokój
umeblowany. Dworcowa nr. 18b, I p. prawo, Szynke. (3248

Pokój
umebl. mały poszukuję. Hunedorfówna, Czarneckiego 12, (5951

Pokój
dla lepszego pana. Dworcowa 1a, I ptr. 2121

Pokoje
umeblowane. „Norma" Gdańska 24. (3240

Pokoju
słonecznego z utrzymaniem poszukuje pani, na piętrze, na letnisku przy Bydgoszczy zaraz. Of (cena) „Par" Dworcowa 72, pod „53.396" (5941

Pokój
umeblowany z osobnem wyjściem do wynajęcia Gdańska 65, I. p., lewo. 3250

2 pokoje
słoneczne elegancko umeblowane dla lepszego pana lub pani z pełnem utrzymaniem z osobnem wejściem od 15. marca. Kołłątaja nr. 12 II piętro. 3258

W celu
matrym. pragnie poznać starszy pan intel. panią. Poważne zgł. pod „C. P. 50" do Dz. Bydg. (5889

Ożenić się
lub wyjść zamąż szybko i dobrze możesz tylko przez biuro „Postęp" Warszawa Marszałkowska 25. Dyskrecja zagwarantowana. Wybór olbrzymi. 5294

Pracę
stolarską i malarską wydam. Łokietka 19, I lewo. 3245

Urzędnik bankowy
posiadający 5 tys. przystąpi do współpracy w handlu wzgl. do lepszego hotelu, cukierni lub restauracji. Oferty pod „Bankowy" do filji Dzien. Bydgoskiego. (3252

Z 4½—5 tys.
przyjmie kupiec, kawaler, odpowiednią posadę. Gwarancja pożądana. Zgłoszenia pod „5000" do filji Dzien. Bydg. (3251

61 p. p. zamierza
pomalować kuchnie polowe. Warunki nadesłać w dniu 8 bm. do kwatermistrzostwa. (5934

Poszukuję
przy wpłacie 15 000 do 30 000 zł domy z interesami i mieszkalne. Of. Grundtke, Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 33 róg Dworcowej. 3260

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą

St. Banaszak,

obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390

POLECENIA

Nasiona

warzywne, kwiatowe i rolne z pierwszorzednych źródeł zagranicznych i krajowych poleca Ignacy Denderski, były nauczyciel szkół ogrodniczych, w składzie w domu własnym przy ulicy Dworcowej nr. 51a. Kupującym udzielam porad bezpłatnie Cenników nie wydaję.

MEBLE

Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedynczych, także wyścielane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca

Ignacy Grajnert,

Bydgoszcz, (9574
Dworcowa 8. Tel. 1921.

Grzyby suszone

prawdziwe krajane gatunek I., pierwszorzędny towar wysyłam kilo 12 zł. Jan Słomiński, Rytel (Pomorze). 5887

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje męskie, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, fotele, biurka, lustra i inne przedmioty.
Piechowiak, Długa 8
Tel. 1616.

Przyjmuję

na zamówienia sypialki, jadalki i kuchnie po dogodnych warunkach. Stolarnia, Łokietka 4. 5835

Walizki

Torebki damskie

najnowsze modele wiedeńskie. Nesesery, manicury, teki do akt, teki szkolne, po tfele, portmonetki, sakwojarze, sutki skórzane, kufry bagażowe, kufry samochodowe, plecaki laski, parasole damskie i męskie — zawsze w wielkim wyborze po niskich cenach poleca (dla odsprzedających wysoki rabat) specjalny magazyn wyrobów skórzano galanteryjnych i przyborów podróżnych

ZYGMUNT MUSIAŁ
Bydgoszcz
Długa 52. Tel. 1133.
Hurt (11627 **Detal**

Sieci i liny

rybackie poleca skład w Toruniu, ul. Mostowa 14. 9407

Plisowanie

karbowanie przyjmuje skład obuwia Bydgoszcz, Sniadeckich 24 (Plac Piastowski). Materjał może być pocztą przesyłany. 5847

Obuwie

w większej ilości oddam 20% niżej ceny zakupu na dogodnych warunkach. Oferty do Dz. Bydg. pod „Obuwie". 5867

„Wanda"

fabryka czekolady, Bydgoszcz ul. Długa 65, poleca masę marcepanową, masę do pieczenia „Persypanmasse" grylarz, nugat orzechowy i migdałowy po cenach konkurencyjnych oraz wielki wybór wyrobów wielkanocnych. (5699

Nowość!

12 fotografji amerykańskich i 2 stopniowo większe w różnych pozach 2 zł 6 pocztówek 2 zł poleca „Wiol" Sienkiewicza 44. 3201

Meble.

Jadalnie, sypialnie, pokoje męskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojedyńczych. Ceny i warunki na korzystniejsze. Dobrzyński. Długa 4. 3354

SPRZEDAŻE

Majątki

pierwszorzędniej jakości 340 mórg 250.000 zł wpłata 120.000, 344 mórg bonitacja 7 mk. 280 000 wpłata 150.000, 200 mórg 200,000 zł, wpłata 100.000 zł, 200 mórg 200.000 zł, wpłata 150.000 zł, 70 mórg 50.000 zł, wpłata 30.000 zł, 66 mórg 40.000 zł, wpłata 30,000 zł, 54 mórg 35.000 zł. Domy od 13.000 zł do 150.000 zł przy wpłacie 9.000—100.000 zł w Chełmnie i Chełmży. Znaczek na odpowiedź. Poleca Józef Wygralak, Chełmno Wodna 23. (5754

Gospodarstwa

257 gospodarstw od 10—300 mórg różnej wielkości i ceny korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Stanisław Otręba, Kotlin (przy stacji), pow. Jarocin. (5825

46 mórg

pszenne, buraczane, budynki doskonałe z inwentarzem i meblami wyjeżdżając do Ameryki sprzedam. Szeffer, Gołuszyce, stacja Pruszcz koło Bydgoszczy. (5787

Gospodarstwa

149 mg. 36.000, wpł. 20.000, 90 mg. 28.000, wpł. 16.000, 84 mg. 40.000, wpł. 25.000, 75 mg. 27.000, wpł. 17.000, 54 mg. 16.000, wpł. 13 000, 20 mg. 10.000, wpł. 8.000. Zgłosz. Stanisław Otręba, Kotlin (przy stacji), pow. Jarocin. (5724

Wielki wybór

młynów wodnych i parowych. Młyn parowy 7 par walc, 400 centnarów przemiału, bogata okolica 250.000. Młyn wodny turbinowy, przy stacji kolejowej, przemiał 250 centnarów, przy tem 2 tartaki w pełnym biegu i 100 mórg ziemi z kompletnym inwentarzem, razem całość 350.000, wpłaty 150.000 Młyn nowszy, wodno-turbinowy, przemiał 200 centnarów, budynki I. klasy, przy tem 50 mórg ziemi pszennej w dużej wsi, szosy krzyżujące się, bogata okolica 110.000, wpłaty 80.000. Młyn parowy, przemiał 80 centnarów przy szosie, dom 6 pokoi. 12 mórg ziemi 40,000 zł, wpłaty 25.000 i moc innych poleca i przyjmuje świeże zlecenia Biuro „Pogoń", Bydgoszcz, ul Dworcowa 80, tel. 1815. Znaczek na odpowiedź.

350 mórg

z inwentarzem, cena 65.000 zł, 150 mórg z inwentarzem, cena 25.000 zł, do wydzierżawienia potrzebne 9000 zł. — Sokołowski i Błaszak, Plac Wolności nr. 2. (3193

Okazja!

2 ptr. dom z wolnym składem, cena 18.000 zł. Dom w centrum, wolne 3 pokoje i ogród, cena 28.000 zł. Dom i 5 mórg pola, 3 pokoje wolne, cena 6500 zł i kilka innych objektów sprzeda Sokołowski i Błaszak, Plac Wolności 5. (3194

Domy

mniejsze i komfortowe, wile, gospodarstwa, majątki ziemskie poleca i poszukuje Szarek, Dworcowa nr. 90, telefon 1909. 3235

Restauracja

kolonjalka, sala do zabaw, budynki masywne. 20.000 złotych. — Gospodarstwa, kamienice, hotele, młyny, poleca i przyjmuje Poszwa, ul. Zduny 6, II. (3228

Dom

piętrowy z piekarnią i ogrodem 20.000, wpłata 10.000 zł. Dom piętrowy i skład kolonjalny 17.000 zł sprzeda biuro Centralne Dworcowa 69, telefon 850, Nowakowski. (3229

Dom

3 piętrowy z piekarnią, narożnik, w śródmieściu Torunia, także stosowny do innego przedsiębiorstwa sprzedam tanio A Kamulla. Szopena 26. (5715

Dom

4 pokoj., 4 morgi roli w mieście, nadające się dla każdego rzemieślnika. Ul. Bydgoska 25, Solec Kujawski. (3216

Kamienicę

3 piętrową sprzedam. Cena 50 tys. zł. Gordon, Gdańska 60. 5856

Kuźnia większa

w bogatej okolicy w dużej wsi, na 2 ognie pracuje, 5 ludzi zatrudnia, z kompletn. urządzeniem przy tem 12 mórg ziemi pszennej, budynki masywne krowa, 4 świnie, martwy kompletny inwentarz, 17 tys. zł, wpłata do umowy sprzedam natychmiast Biuro Pogoń, ul. Dworcowa nr. 80.

Oberża

kolonjalka i rzeźnictwo objęcie 6000. Oberża, kolonjalka, można jeszcze zaprowadzić piekarnię, objęcie 6000. Zgłoszenia Stanisław Otręba, Kotlin (przy stacji, pow. Jarocin. 5826

Skład

kolonjalny wraz z przyległem mieszkaniem 3 pokoje i kuchnia, częściowo z meblami i wóz na resorach na sprzedaż. Zgł. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „K. S. K." 3163

Oberża

skład kolonjalny, sala, budynki murowane, w tem 20 mórg ziemi 18.000 zł, wpłata 12.000 sprzeda biuro Centralne, Dworcowa nr. 69, telefon 850, Nowakowski. (3232

Wiatrak

najnowszej konstrukcji, do tego 10 mórg ziemi, dom masywny budowany w roku 1902, pod korzystnemi warunkami na sprzedaż lub do wydzierżawienia od 1-go kwietnia br. w całości lub częściowo. Fryderyk Nikolaiczik, Rogoźno (Wlkp.) ul. Wielka Poznańska nr. 293. 5839

Sprzedam

skład obuwia z wolnem mieszkaniem, nadający się na kolonjalkę, oraz dwie maszyny do szycia Singera i całe urządzenie warsztatowe, cena przystępna. W. Sędecki, Bydgoszcz, ul. Nakielska 128. 5784

Skład

narożny z urządzeniem, 2 okna, w centrum miasta Bydgoszczy nadający się na każdą branżę zaraz do odstąpienia lub przyjmę wspólnika. Oferty do Dz. Bydg. pod „W. D." (5878

Garderoba

na sprzedaż. Damski kostjum czarny, płaszcz popielaty, bluzki, kapelusze, dziecięce sukienki weln. i letnie od lat 8—14, płaszcze chłopięce na 8 lat, Jezuicka 9 II ptr. (5880

Wózik

dziecięcy w dobrym stanie na sprzedaż. Zduny 2, parter prawo. 3236

Okazyjnie

na sprzedaż urządzenie kolonjalne, duża szafa z szufladami bardzo tanio. Zgłosić się ul. Grunwaldzka 88, Piwiński. (5875

Maszyny

do pisania oraz kasy „National" naprawia pod gwarancją prawidłowego funkcjonowania Karol Buchholc, Plac Wolności nr 1, tel. 15-14. 5554

Powóz

myśliwski (Jagdwagen) i wolant sprzedam tanio. Dworcowa 90 w podwórzu (3173

Siewiarka

2 mtr. dobrze utrzymana na sprzedaż. Duwe, Dąbrowa Chełmińska, pow. Chełmno. (3155

Mandolinę

z futerałem sprzedam okazyjnie. Sw. Trójcy 14a, II piętro lewo; godz. 5—7, Massow. (2903

Koń

klacz 6 lat, 1,70 wysoka, żwawa i dobrze ciągnąca na sprzedaż. Cena 750 zł. Kujawska 9. 3217

Żelazna szafa

tanio na sprzedaż. Oferty do filji Dzien. Bydg. pod „Żelazna". 3238

Motor

elektryczny A. E. G. 440 Volt, 3/4 K. M. sprzeda tanio Z. Komorowski, ul. Grunwaldzka 141. 5849

Białe piece

kaflowe natychmiast na sprzedaż. Grudziądz, ul. Trzeciego Maja 8. (5721

Pianino

prawie nowe, marka „Seeler" sprzeda korzystnie Koerdt, Królowej Jadwigi nr. 4 b. (3128

Wózek

sportowy na sprzedaż. Pomorska 58, I ptr. lewo. 3224

Motor

2 P. S 220 volt na sprzedaż. Szpitalna 2, II ptr. pr. 5798

Rower

męski, wolny bieg na sprzedaż. Z. Komorowski Grunwaldzka 141. 5848

Rower

wyścigowy korzystnie na sprzedaż. Behlau, Dworcowa 15a. 5840

Wózek

sportowy sprzedam. Sawicki, Ugory 7. 5859

Tanio

na sprzedaż wóz nowy 2 calowy, rower z wolnym biegiem Torpedo jak nowy, nożyce do cięcia blachy, imadło, wiertarka, wentylator, centryfuga, waga decymalna na 50 kl., pumpa studniowa, ul. Grunwaldzka 112. (5390

Z powodu

wyjazdu sprzedam sypialnię jesionową, jadalnię z 6 krzesłami, skórą krytemi i inne rzeczy. Wiadomość Promenada 6, parter. (3233

Magnet

Bosz, korzystnie na sprzedaż. Fordon, ul. Sienkiewicza nr. 12. (5487

Na sprzedaż

kompletna sypialka, okrągły stół do rozciągania, maszyna Singera i różne inne meble, serwis obiadowy na 12 osób. Skład komisowy, Chrobrego 12. (3189

Wózek

sportowy i łóżeczko dziecięce prawie nowe na sprzedaż. Ul. Stawowa 34 (Wilczak), Przybylski. 5764

Klubowe garnitury

pierwszorzędn. wykonania sprzeda tanio i na dogodnych warunkach Tapicernia, Bocianowo 17. 5638

KUPNA

Poszukuję

gospodarstwo od 100—150 morgów pszennej ziemi przy wpłacie 30 tysięcy, najchętniej od starszych ludzi, o ile możności w powiecie grudziądzkim. Pośrednictwo wykluczone. Zgł. pod „Gospodarstwo" do Dz. Bydg. (5752

Kupię

używany rower. Of. do Dz. Bydg. pod „Rower". 5857

Platformę

jednokonną na resorach poszukuję celem kupna Klebs, Wąsosz, p. Szubin. 3034

POSADY WOLNE

Pomocnika

do darcia klapek (pod dachówkę) z narzędziami poszukuje Franciszek Kujawski, Kcynia. (5739

Podróżujący

odsprzedawca na pensję i prowizję z niewielką kaucją potrzebny. Zgł. Al. Mickiewicza 5, I ptr. lewo godzina 18. (3220

Potrzebny

fachowiec na wodomierze na stałą posadę. Zgłosz. do eksp. Dz. Bydg. pod „A. B." 5837

Krawcowe

do szycia bielizny wierzchniej zaraz potrzebna. Zgłoszenia Sienkiewicza 6 parter. (3212

Stołowy

z kaucją 2 -3 tys. zł na kierownicze stanowisko może się zgłosić. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „Stołowy". (3226

Młodsza

marszantka potrzebna zaraz. Pracownia kap. damskich Marji Refermakówny, Pomorska 3. 5872

Kucharka

służąca z dobremi poleceniami od 15 marca potrzebna. Zbożowy Rynek nr. 3, II ptr 5869

Młodsza

siła biurowa potrzebna zaraz. Zgłosz. z podaniem pretensji uprasza się pod „S. 300" do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3230

Piekarz Cukiernik

potrzebny zaraz dzielny fachowiec. Zgł. Solec Kujawski Dworcowa 25. (5871

Czeladnik

i uczeń młynarski mogą się zaraz zgłosić. Reflektuję tylko na pierwszą siłę a ucznia z dobrej rodziny. J. Vogt, właściciel młyna Młyn Motorowy Oborniki Wlkp. 5863

Uczennica

zaraz lub później potrzebna. Centrala Fotograficzna, Gdańska 19. 3151

Woźnica

który już piwo rozwoził od 14. 3. 28. potrzebny. E. Niedzielski, Sienkiewicza nr. 6 3135

Gospodyni

znająca warszawską kuchnię tylko z dobremi świadectwami może się zgłosić. Ul. Gdańska 7, firma Chic. (5314

Dziewczyna

pragnie wyuczyć się modniarstwa, najchętniej z całem utrzymaniem. Oferty do filji Dzien. Bydg. pod „Modniarstwo". 3234

POSADY POSZUKUJĄ

Pokojowa

poszukuje posady od 15. marca lub od 1. kwietnia. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (3213

Osoba

lat 32, cichego usposobienia w krytycznem położeniu z dobrem świadectwem z własną pościelą i córeczką lat 6, zna kuchnię warszawską i niemiecką, włada językiem polskim i niemieckim. Wymagania skromne, miejscowość obojętna. Poszukuje zaraz posady. Zgł. do Dzien. Bydgoskiego pod „Lat 32." 5863

Mistrz piekarski

energiczny, pierwszorzędny fachowiec z praktyką nietylko w kraju lecz i zagranicą, Polak lat 41. długoletni dyrektor piekarń związkowych oraz wieloletni kierownik piekarń mechanicznych z pierwszorzędnemi świadectwami, poszukuje posady kierownika. Łaskawe oferty adresować: Gdynia Stanisław Kula u państwa Bar, ul. Swiętojańska. 5831

Osoba

inteligentna, w średnim wieku poszukuje posady u samotnej pani może być pielęgniarką, lektorką zna szycie, posiada dobre świadectwo, w każdym czasie Miejscowość obojętna. Of. posterestante p. Dzwierzno pod „W. K. 333". 5717

Starszy

służący z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później jako służący, portjer lub woźny, może stawić małą kaucję. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „275". (5838

Ogrodnik

lat 22, po wojskowości poszukuje posady na majątku lub większym ogrodnictwie handlowem. Zgł. Sniadeckich 49c u p. Kocińskiego. (3231

Kowal

ślusarz poszukuje posady zaraz. Of. pod „Kowal" do Dz. Bydg 5860

Mistrz cegiarski

szuka posady zaraz lub od 1. 4. 28. Jestem wyszkolonym we wszelkich pracach ceglarskich, posada obojętna. Zgłoszenia Załachowo, cegielnia parowa, Łabiszyn, pow. Szubin. Stanisław Gołkowski. 5741

LEKCJE

Lekcje.

4 miesięczny kurs handlowy rozpoczał się 1-go marca r. b. Zapisy przyjmuje jeszcze Dyrekcja przy ul. Chrobrego 7. 5494

DZIERŻAWY

Poszukuję

dzierżawy piekarni lub cukierni zaraz. Zgł. do Dz. Bydg. pod „C. P." 5846

Obszerne

suteryny fabryczne, piwnica z 8 dużemi oknami, obszar czterdzieści □ mtr. wysokość cztery metry, nadające się dla każdego przedsiębiorstwa, wśródmieściu Torunia zaraz wydzierżawię. Oferty Staniewski, Toruń, Strumykowa 9, właściciel. (5829

Remizę

do 2 powozów poszukuje Kamiński, Krasińskiego nr. 13. 3136

Poszukuję

przy ul. Dworcowej lub Gdańskiej odpowiedniej ubikacji z światłem elektrycznem na składnicę. Spieszne of. proszę skierować do f-y „Dworkowskifilm" Paderewskiego 32. (5780

Skład żelaza

i materjałów budowlanych istniejący od lat 48, na Pomorzu w mieście powiatowem na wskroś przemysłowem, w którem się znajduje sąd okręgowy gimnazjum i garnizon, oddam w dzierżawę. Zgłosz. pod „Skład żelaza" do Dzien Bydg. (5652

MIESZKANIA

Mieszkanie

pokój z kuchnią lub dzierżawy domku z ogrodem poszukuję. Czynsz za rok zgóry. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „Zaraz 1". (3214

Zamienię

6-cio pokojowe mieszkanie w śródmieściu na 4 pokojowe, okolica obojętna. Adres wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa 2. 3142

POKOJE

Pokoj

duży. Kordeckiego 15, II ptr. 5877

Pokój

z używaniem kuchni do wynajęcia. Łokietka 17 u Radomskich. 3218

Pokój

umebl. z używaniem kuchni lub próżny, poszukuje bezdzietne małżeństwo od 15 bm. wzgl. 1. 4. Zgł. pod „Pokój 148" do filji Dz. Bydg. 3222

Pokój

umeblowany (ewtl. na biuro) osobne wejście, światło elektr., telefon zaraz do wynajęcia. Ul. Gdańska 52 I. ptr. prawo. (3221

Próżny

pokój oddam temu, kto mi zapłaci czynsz za pół roku naprzód. Zgłoszenia spieszne do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „1001". 3215

Pokój

duży, umeblowany ewtl. z pianinem i oddzielnem wejściem do wynajęcia. Oglądać 2—4. Ul. Piotra Skargi nr. 8, Murzyński. 3225

Próżnego

pokoju z kuchnią ewtl. z używaniem poszukuję. Oferty do filji Dziennika Bydgoskiego Dworcowa 2 pod „3237". (3237

RÓŻNE

Wspólnika

z kapitałem 3—4 tys. do autobusu, lub sprzedam takowy natychmiast. Zgł. Płocka 15 (3160

Bilard

francuski do naprawienia. Fachowcowi wskaże adres Dziennik Bydgoski. 5802

Która

firma odda towary krótkie domokrążnemu. Of. do Dz. Bydg. pod „Gwarancja". 5873

Majętny

z wyższem wykształceniem fachowiec stolarski na stanowisku ożeni się z nowożną panną lat 25. wychowaną w kulturze katolickiej Zgł. pod „Profesor" do Dz. Bydg. (5735

Spólników

do budowy pianin i fortepianów z gotówką do 1000 zł. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „U. W." (5874

Ostrzeżenie!

Za długi mej żony Zofji Busse z domu Miesińska nie odpowiadam. Stefan Busse, Kujawska nr. 30. 5870

Zgubioną

torebkę z legitymacją na nazwisko Wanda Podronżek za wynagrodzeniem do oddania. Dworcowa 53. 3223

Unieważniam

książeczkę inwalidzką skradzioną w Mroczy 29 lutego roku bieżącego. Wincenty Strączek. Łąsko Małe pow. Bydgoszcz (5301

Uwaga!

Za długi mojej żony Leokadji ur. 23. 1. 1909 roku nie odpowiadam, ponieważ zbiegła mi z domu zabierając ze sobą moją książeczkę wojskową i papiery inwalidzkie. Konstanty Kociniewski, Gdynia — Obluże. 5827

8—10.000 zł

na I hipotekę, nieruchomość w Bydgoszczy, wartość w roku 1914 120.000 zł za przystępnym procentem poszukuję. Łaskawe oferty do Dz. Bydg. pod „120". (5493

Kto

wypożyczy 5—10 tys. zł za pewną gwarancją otrzyma stałą posadę. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „5—10". (3227

Ostrzeżenie.

Ostrzegam niniejszem każdego, ażeby mojej żonie Janinie Kahlau z domu Dahm nic nie pożyczał wzgl. na kredyt dawał, gdyż za jej długi nie odpowiadam i sprawa o rozwód w toku. Jan Kahlau, Kordeckiego 15. 566

Ostrzeżenie!

Zabraniam wszystkim moim lokatorom, zamieszkałym przy ulicy Chłopickiego w domu 3 przyjmowania sublokatorów lub dalszego odnajmowania części mieszkania bez mojej zgody. Gospodarz. 5671

Ostrzeżenie.

Unieważniam zaginione weksle wystawione przez firmy Jan Cisewski 2 po 500 zł i St. Krecki na 1000 i 500 zł. Jan Kahlau. (5758

†

W środę, dnia 7 bm. zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, babka i teściowa ś. p.

z Jeżakowskich

Konstancja Dominiczak

przeżywszy lat 71, o czem donosi w ciężkim smutku pogrążona

Rodzina.

Rynarzewo, dnia 7 marca 1928 r. (5917

Eksportacja zwłok do kościoła odbędzie się z domu żałoby w sobotę, dnia 10 bm. o godzinie 11 przed południem.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

†

Dnia 5-go marca b. r. zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św. mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec. ś. p.

Wojciech Kazimierz Nowak

b. założyciel i dyrektor Krajowej Szkoły Ogrodniczej we Lwowie, b. profesor Akademji Rolniczej w Bydgoszczy (obecnie w Cieszynie), emerytowany Inspektor ogrodów Warszawskiej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Skierniewicach

przeżywszy lat 63, o czem donosi w ciężkim smutku pogrążona

żona i dzieci.

Podolin, st. kol Wapno poznańskie, dnia 6 marca 1928 r.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 8 marca b. r. z domu żałoby na cmentarz parafjalny w Srebrnejgórze. (5865

†

Dnia 5 marca 1928 r. o godz. 4.45 po poł. zasnęła w Bogu opatrzona Sakramentami świętymi po długich i ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, moja kochana mamusia, nasza najukochańsza córka, siostra, szwagierka i ciocia

ś. p. z Mądrzejewskich

Bronisława Drążkowska

przeżywszy lat 21.

O czem donoszą w nieutulonym smutku pogrążeni

Mąż, coreczka i rodzina.

Bydgoszcz, Siemoń, Czyste, dnia 5 marca 1928 r.

Eksporta zwłok w niedzielę, dnia 11 bm. z domu żałoby ul. Pomorska 59, na nowy cmentarz.

Msza św. za spokój duszy ś. p. Zmarłej odbędzie się w poniedziałek o godz. 8 rano w kościele Serca Jezusowego.

†

Dziś w nocy zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach mój najukochańszy mąż, nasz troskliwy ojciec, dziadek, teść, brat, szwagier i wujek

ś. p.

Michał Diethelm

właściciel mieczarni

w 66 roku życia, o czem donosi w imieniu pozostałej w smutku rodziny

żona **Ottilie Diethelm**

z d. Schwarz.

Bydgoszcz, dnia 6 marca 1928.

Piotra Skargi 4.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 8 marca o godz. 3 po południu z domu żałoby na nowy cmentarz kat. (3259

Przetarg pisemny.

Dla telefonów służbowych potrzebuję **Inspekcja Dróg Wodnych w Bydgoszczy**

600 kg. drutu miedzianego

twardego 2 mm. średnicy z dostawą natychmiast Of. pisemne składać w Inspekcji do **15 marca br.** w którym to dniu o godz. 12 nastąpi ich otwarcie. Ewentl. próbki w Inspekcji.

Dostawa drutu do 7 dni po zatwierdzeniu oferty.

5952) **Inspekcja Dróg Wodnych.**

Bydgoszcz, dnia 5 marca 1928 r.

W drodze publicznego **ustnego przetargu** sprzedam

używany 6-osob. samochód (karetkę)

marki „**Protos C.**" 10/30 PS. gotowy do jazdy, będący własnością Wydziału Powiatowego w Wąbrzeźnie.

Licytacja odbędzie się **we wtorek, dnia 20 marca 1928 r.** o godzinie 11 przed południem **na podwórzu Starostwa.** Tamże godzinę przed rozpoczęciem licytacji obejrzeć można odnośny samochód.

Zastrzegam sobie prawo nie przybicia ceny oferowanej.

Sprzedaż samochodu nastąpi tylko za gotówkę.

Wąbrzeźno, dnia 1 marca 1928 r.

Budowniczy Powiatowy. (5827

Obelgę

rzuconą przez anonimowe obrażające pismo na pannę **Stanisławę Jaśkowiakównę** zamieszkałą Okole, Grunwaldzka nr. 23, **z żalem cofam. Ł. W.** Okole, Grunwaldzka 24. (5853

Za zgodność:
Gierszewski, sędzia polub.

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25 % dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20 % drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.